

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nrul de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

O cooperare cu socialiștii.

În timpul din urmă s'a discutat în presă ideea unei alianțe a partidului național-român cu cel social-democrat ungar. Presa maghiară mai ales înregistră des știri despre negocieri între fruntașii partidelor și nu-și putea ascunde temerea despre posibilitatea realizării alianței, și nu s'a liniștit decât după ce »Népszava«, organul autorizat al partidului social-democrat, a declarat că nu poate fi vorba de o asemenea alianță. Credem acum necesar a ne pronunța și noi la rândul nostru și a ne preciza punctul nostru de vedere față cu o idee politică, care ne privește foarte de aproape. Declarația organului socialist nu numai că nu închide discuțiunea, ci îi dă o nouă hrană, concretizându-o.

Fără îndoială că ar fi nizuințe zadarnice și nerealizabile, când s'ar încerca o federalizare între partidul național-român și cel social-democrat. Bazele, pe cari stau fiecare din aceste partide, se deosebesc în mod principial unele de altele. Partidul național-român s'a constituit pentru apărarea legală a drepturilor etnice-naționale ale poporului român; partidul social-democrat din contră nu cunoaște nici o deosebire etnică-națională, ci luptă pentru apărarea legală a drepturilor muncitorimeii fără deosebire de naționalitate. Politica românească pornește deci dela început din altă origine și ia altă direcție ca politica socialistă și nu se pot întâlni niciodată în scopurile lor finale. Cu toate aceste însă este evident

că concepțiunea partidului social-democrat este mai largă, mai cuprinzătoare decât cea a partidului național-român și cărările lor, trebuie să se întâlnească și să se încrucișeze adeseori. Partidul social-democrat luptă în conformitate cu principiile sale politice, vrând-nevrând și pentru apărarea drepturilor românilor, încât aceștia au interese comune cu clasa muncitorilor. Pentru a fixa punctele de întâlnire între politica națională românească și cea socialistă n'avem decât să stabilim interesele comune între cele două partide.

Înainte de toate constatăm că ambele partide au același interes capital ca lupta între maghiari și nemaghiari sau între clasa boerească-feudală dominantă și între poporul exploatat de ea să se curme și să se sfârșească. Nici noi românii ca popor și nici muncitorimea ca clasă socială nu ne putem bucura de drepturile firești în mijlocul acestei lupte. Atât noi românii cât și muncitorimea ne simțim veșnic asupriți și adânc nemulțumiți pe cât timp egemonia boerească, feudală și maghiară ne strimtoarește în fireasca noastră dezvoltare. Atât partidul național-român cât și partidul social-democrat suntem pătrunși deopotrivă de convingerea, că lupta aceasta perpetuă în Ungaria nu se poate curma și sfârși altfel decât cu frângerea puterii clasei boerești dominante și prin satisfacerea cerințelor juste ale cetățenilor, cari nu aparțin rasei maghiare. Vom vedea îndată prin înșirarea de amănunte în cele următoare cât interes are și partidul social-democrat pentru satisfacerea acestor

cerințe juste și cum partidul național-român cooperează indirect prin programul său politic la scopurile socialiste. Interesul capital al ambelor partide pentru terminarea luptei creează fără îndoială o bază comună pentru o lucrare comună pentru o cooperatiune.

Rămâne acum să examinăm mai de aproape încât programul politic al românilor ar putea să ușureze sau să îngreuneze o cooperatiune a partidului social-democrat cu partidul național-român.

Dintre cele nouă puncte ale programului național-român dela 1881, care și astăzi formează în mod netăgăduit baza activității noastre politice, sunt numai două — primul și ultimul — cari privesc cestiuni de drept public, adică autonomia Transilvaniei și dualismul imperiului. În expunerea de față și pentru cestiunea, de care ne ocupăm putem să trecem cu vederea cuprinsul acestor două puncte. Putem să facem aceasta cu atât mai ușor și mai liniștiți cu cât punctul nouă cuprinde numai o rezervă oarecare față cu dualismul, fără ca partidul să iee o pozițiune hotărâtă pentru sau contra lui, iar în punctul prim se susține o cerere de drept public, autonomia Transilvaniei, întemeiată pe drepturi istorice, cari pentru politica practică numai au astăzi aceeași însemnătate, ce avuse pe timpul, când uniunea marelui principat transilvănean autonom cu Ungaria se făcuse în mod sforțat, fără concursul românilor.

În cele șapte puncte ce mai rămân astfel programul național-român cere:

ca limba română să fie folosită în administrațiunea publică și la justiție în re-

POIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Din Țara Lacurilor.

— Note de drum. —

Berna.

Sacul de turist, pălăria mare din Valais, Roussseau al meu și iarăși la drum. O dimineață în giuvaeruri de flori de țărnuțului unui lac cu scilpiri de argint: Neuchatel.

În vremuri patriarhale, călătorii cari porniau din Neuenburgul protestant spre Cetatea Curiei Confederațiunii elvetice, mergeau în diligențe mari și un cântec vesel le era drumul în luncile Aarului, prin fermecatele grădini cu flori până 'n Berna veche. Așa călătoriau seniorii și țăraniii Alpilor dela dumnezeescul Angelus al zorilor până 'n amurgul de foc, cu plânsul de cimpoaie și tălânci de turme doimoale.

Din Neuchatel-ul învățat — sălaş al celor mai războinici conți medievali — trenul ne duce acum la Berna în două ceasuri numai, încovoindu-se ca un șarpe printre țărnuțurile cu vii și panoramele vesele de sate ale lacurilor Neuchatel și Bienne și tăind măgurile, cu cicoare și scânteiuțe roșii, cari se înșiră salbă până 'n circul Alpilor bernezi.

În răcoarea dimineții cu cântece de clopot în turnul bisericuțelor gotice, tainic se topește smirna rumenelor flori de prin pașiști și balcoane și vântul ușurel fâlfâind din aripi cântă 'n tulnice vrăjite, balade vechi din Alpi.

Cântec și lumină...

Lumină de lacuri, lumină de flori, lumină de cer, lumină de soare... în tot locul lumina sufletelor libere ale Schwițerei, cari despovărate de lanțurile lacurilor, în grădini de roze, la icoana sfântului Venceslas din evlavioasele căminuri, în pridvorul negrelor »Mazots«, în lăuntru pitoresc al vechilor Trikstube, după turme, în codri, sus pe piscuri, la mândrele serbări păstorale, pe lună cu nimfele, în liniștea ghețarilor sublimi...

Berna, vechia Berna.

În lumina lină a acestei dimineți frumoase din Alpi, pe terasa unei medievale Trikstube din Bärenplatz, bem bere de Gassner, în câni de lut cu reliefurile blazonului feudal și al legendarilor urși bernezi.

Lumea din Berna furnică sprintenă și veselă: femei frumoase, albe, pline... ca madonele din Renaștere, cu pălării de pae împodobite ca un coș cu flori, ori cu bonete de Argau, cu pieptar de catifea neagră brodat în floricele de argint, cu cămașă largă și mâneci plisate și cu grădini de flori pe lungile pestelci de atlas cu ape; copii cu brăuri roșii și haine cu mâneci bufante, bărbați cu pipe lungi în gură, țărani veniți la țărnuțurile rezidenței, vânzătorii de poame și de flori, burghezii Bernei, turiștii din toată lumea.

Sub balconul unei case gotice cu picturi de ospățuri cavaleresti pe dinafară, o fată descultă, cu coade de aur pe spate, cântă însoțită de alphonul unui iodler bătrân, o baladă veche, care scoate capetele în privazul ferecatelor ferestri.

Din balconul căminului medieval o mânășică nobilă, albă ca un fir de crin, aruncă dulci crăițe dintr'un coș de nuiete și bănuți strălucitori.

Fata face reverențe.

Cine știe? Poatecă odată fata frumoasă, pe care copiii toți o strigă Bernardetta din Simmenthal va ferma la lumea, va fi o artistă mare.

O! Mignon, dulce Mignon, în ochii tăi e veselia soarelui de dimineață și povestea tainelor din lacuri. Cine mă îndeamnă să strig: Zina-Alpilor?

În cetate.

Înima ni-i călăuză. Ea ne povestește pretutindeni istoria și legendele trecutului. Nu ne spune nici un nume, nici când s'a petrecut ceva, dar ne povestește frumos și adevărat. E cea mai dulce călăuză pentru pelerinii dragostei.

Berna cu strădele strâmte și arcadele boltite ieșite înaintea rândului de jos al caselor și ținând pe ele rândurile de deasupra, Berna cu străvechile ei turnuri, cu întunecatele pivniți de beut, cu picturile de pe pereții din afară ai caselor, cu vestitele-i fântâni medievale, cu goticul ei Münster — catedrala meșterului Mathias Heins, aruncat după zidurile bisericii de un artist protivnic — Berna cu statuile cavalerilor ei în armure de fier, e cetatea în care umbra lui Berthold de Zähringen fondatorul ei și a războinicului Bubenbergh, întâiul ei magistr, răsare pretutindeni.

Berna veche tot mai toarce în lăuntru ei, firul vieții patriarhale al vremurilor de legendă.

Evlavios ca un țaran înaintea crucifixului din drum, stau descoperit în Kunstsaal înaintea tablourilor lui Calame.

E cel mai mare pictor al peisagiului alpestru. Cerul, Alpii, lacurile, cascadele, ghețarii, iodlerii;

giunile locuite de români (punctul a 2-lea) și ca în aceleași regiuni să fie aplicați ca funcționari publici români sau ne-români, cari știu vorbi și scrie românește și cunosc moravurile poporului, și să se înlăture obiceiul de astăzi de a numi funcționari publici persoane necunoscute și nerecunoscătoare de popor (punctul al 3-lea);

ca legea naționalităților să fie supusă unei reviziuni favorabile acestora și toate legile să fie îndeplinite în mod leal și real (punctul al 4-lea);

ca autonomia bisericească și școlară-confesională să se mențină neștirbită și instituțiile românești de cultură să fie ajutate din partea statului în proporțiune cu sacrificiile de sânge și avere ce le aduc românii pentru patria comună, iar legile și ordonanțele contrare dezvoltării naționale să fie desființate (punctul al 5-lea);

ca să se creeze o lege electorală pe bazele sufragiului universal (punctul al 6-lea);

ca să se desființeze sistemul de maghiarizare, ca nepatriotic, menit a favoriza o naționalitate și a suprima pe celelalte, a turbura liniștea cetățenilor, a nutri ura între dâșii, a provoca nemulțumiri și a împiedeca prosperarea statului (punctul al 7-lea);

ca în chestiunile libertăților publice în general, precum și a reformelor necesare în administrațiunea publică, și mai ales în situațiunea economică financiară și a sarcinilor publice, devenite insuportabile, partidul se conlucre frățeste cu toți aceia, cari mai vârtos vor ținea cont de interesele și bunăstarea poporului preste tot (punctul al 8-lea).

Se cuprinde în aceste șapte puncte ale programului național-român ceva ce partidul social-democrat ar fi constrâns prin principiile sale politice să combată în *fond*? Nu insistăm asupra formei, în care partidul național-român și-a prezentat cererile sale; ea trebuie să se deosebească, de forma, în care și le prezintă partidul social-democrat.

Drepturile limbei reclamate de români, atât de juste, nu sunt ele reclamate în ace-

eaș măsură și de muncitori? Muncitorimea ca totalitate trebuie să aibă acelaș interes ca și poporul român, care locuește în masse compacte regiuni întinse — aproape o treime din întreg statul ungar — ca funcționarii publici să comunice cu cetățenii în limba poporului, ca funcționarii publici să nu fie »persoane necunoscute și necunoscătoare de popor«. Muncitorul, care ca și românul nu cunoaște decât limba sa proprie, va fi șicanat și asuprit de autoritățile statului și se va simți nemulțumit în patria sa ori câte legi favorabile muncii ar exista.

În privința instrucțiunii publice atât românul cât și muncitorul nu pot avea decât aceleași pretensiuni, ca copiii lor să primească instrucția în școală în limba lor, fiindcă instrucția nu poate să se dea în altă limbă. Sforțările șoviniste a instrui copilul încă din școala primară în limba maghiară sunt condamnate de muncitorime întocmai ca și de româtime.

Legea electorală pe baza sufragiului universal este deasemeni o cerere comună ambelor partide.

Revizuirea legii de naționalități, desființarea sistemului de maghiarizare, executarea reală și leală a tuturor legilor, reforma administrativă în spirit liberal și conform cu interesele și bunăstarea poporului, reducerea sarcinilor publice — toate cereri cuprinse în programul național-român — nu pot să împedeca o cooperare cu partidul social-democrat, fiindcă tind parte la terminarea luptei între maghiari și nemaghiari, parte la descărcarea poporului de sarcini publice — principii, cari se află în programul partidului social-democrat.

Din toate acestea rezultă, că deși o alianță între partidul național-român și cel social-democrat este exclusă, totuși o cooperare a ambelor partide este posibilă. Fiind posibilitatea aceasta constatată nu mai este de cât un pas până la încercarea pentru realizarea cooperării. Bine regulată și organizată ea nu poate decât să servească binelei patriei și a cetățenilor.

Kossuth ministru președinte. Se afirmă, că ministrul Andrassy ar fi făcut propunerea prințului moștenitor, când a fost la el în audiență, să se compună un guvern în frunte cu Kossuth, pentru sanarea situației politice generale.

Acest guvern, compus numai din kossuthiști, să încheie apoi compromisul economic cu Austria. Andrassy repășește bucurios din guvern și e dispus a sprijini împreună cu partidul său un cabinet în frunte cu Kossuth. Ministrul Andrassy i-ar fi făcut propoziția aceasta și Maj. Sale.

Garanțiile constituționale au ajuns de nou pe tapet — în coloanele presei. De data aceasta ele constau din șapte puncte: estinderea cercului de competență al judecătoriei administrative; înființarea unui nou for de justiție pentru conflictele dintre cercul de competență al consiliului ministerial și al judecătoriei administrative; nimicirea cercului de competență extraordinară a comiților supremi; înființarea casselor comitatense; scoaterea din vigoare a legii Szapary despre stațificarea administrației; nimicirea instituției comisarilor regești și înnoirea legii despre juridicatura curială.

Regele a luat la cunoștință aceste șapte puncte, dar nu s'a exprimat asupra lor. Aducerea hotărârii a rămas pentru — mai târziu.

Frica cea mare.

Sub titlul »Alianța croaților cu naționalitățile«, ziarele ungurești de azi publică articole pline de îngrijorare. »Függetlenség« află adecă următoarele:

»Comitetul dirigent al partidelor croate după o discuție de mai multe zile a decretat fuziunea cu partidul naționalităților. Ceeace însemnează că vor porni acțiune comună împotriva guvernului, a coaliției și *contra Ungariei*«.

Noi nu știm nimic de fuziunea asta. Ea nici nu e probabil că s'a făcut, ci este numai o temere a ungarilor. Iar dacă s'a scos svonul acum, e o apucătură, desigur, a guvernului, care în felul acesta vrea să-i sperie pe kuruczii kossuthiști, nemulțumiți cu situația partidului și potrivnici ai încheierii transacției cu Austria.

romantici, turmele, colibele, ruinele feudale, toată poezia Schwiterei e în pânzele lui.

Calame e poetul Alpilor.

O boare îmbălsămată adie peste Aar.
Trecem podul.

De pe puntea aceasta înaltă se descoperă ochiului cea mai superbă priveliște din lume: cercul alpiilor bernezi cu licăririle ghețarilor din Finster-Aarhon, colinele de smarald ale Gürthen-ului, castelul cavalerului Rudolf d'Eriach, viteazul dela Laupen, omorât de ginerele său, dar răsbunat de doi câni credincioși și panorama Bernei, cu săgeata Münster-ului, cu vârfurile turnurilor cu cupola romană a palatului federal și acoperișurile de ardezie ale caselor.

Mergem la Bährenzwigen vestiita groapă a urșilor bernezi.

Locuitorii Bernei încă dela fondarea ei de către Berthold de Zähringen au un fel de venerațiune către urși...

Călătorul profan rămâne uimit de cum intră în Berna, văzând pretutindeni icoane și reliefuri de urși... Urși pe fiecare flamură, neguțători de obiecte cu chipuri de urși, urși zugrăviți pe pereți, urși în muzee, urși ca motiv de decorațiune, două statui colosale de urși la porțile cetății, în

pitorescul Kram o fântână de piatră cu statuia unui urs în aramă medievală și steagul cetății în mână, iar la picioare cu un puș de urs în vestimente de paj, în Zeitglockenturm o procesiune de urși, cântând unii din clarinet, alții din vioară, alții din bas și din cimpoi și după ei o altă ceată de urși cu spele și cu arbalete ca o oaste infernală într'un marș macabru, în sfârșit undeva doi urși purtând armele orașului și mai mult un Saint-Ours în calendarul republicei elvețiene.

Urșii au fost patronii cetății.

Istoria lor ce mi-e cunoscută de aiurea, am povestit o unor călători în Pfisternsalle, între vitraliile cu armele celor 14 compăni cetățenești ale Bernei.

Dupăce Berthold de Zähringen întemeie cetatea Bernei și o strănse în ziduri de granit închizându o cu porți de apărare vru să-i dea un nume.

Iși frământă el mintea îndelung, dar nu găsi nimic așa de potrivit. Inciudat, strănse la un ospăț mare toată nobilimea vecină. Ospățul ținu trei zile, dar nimănui nu i veni în minte numele de care să fie vrednică cetatea lui Berthold. După trei zile un cavaler din oaspeți propuse vânătoare în munți și numele animalului ucis să dea

numele cetății celei nouă. Tot sălașul cavalerilor în frunte cu Berthold de Zähringen primiră nobila propunere și a doua zi cavalerii, arbaletii, câinii și cornurile umplură codrii de larmă.

Un arcaș ucise un cerb. Berthold se inciudă și nu primi să dea cetății lui numele unui animal, care era socotit ca simbol al sfiiciunei. O poveste pretinde că numele cerbului era într'adevăr simbolul temerii lui Berthold a cărei soție era tineră și frumoasă.

Ceata vânătorilor ascultă pe Berthold și neluând în seamă lovitura arcașului, vânează în năinte.

Spre seară, întâlniră un urs. Fiara fu ucisă și boteză cu sângele ei cetatea de pe Aar: Berna.

În locul unde săgeata arcașului pătrunse inima ursului, așezară o piatră și pe ea săpară în vechiul grai german, o inscripție de aducere aminte.

De atunci locuitorii Bernei, puseră efigia ursului pe blazon, pe fântâni, pe monumente, pe ziduri și armele cetății fură urșii.

Hotărârea apoi să crească înlăuntrul cetății urși bernezi și așa se născu cultul venerațiunei pentru ei.

O nobilă din Berna îmbătrânind fecioară lăsa prin testament după moartea ei o întreagă avere

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târguială să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietar: Loser János, Budapest.

În orice caz însă, și fără fuziune, croații vor duce luptă comună cu naționalitățile, aceasta grație guvernului însă, care s'a îngrijit el să și-i scoale în cap și pe croați.

Lupta contra guvernului și a coaliției nu însemnează însă și luptă împotriva țării. E o simplă calomnie asta, ca multe altele.

Deputatul Goldiș despre situație.

Deputatul Radnei, dl Vasile Goldiș, a fost interviuat de un redactor al ziarului local »Aradi Közlöny« asupra ținutei partidului național în împrejurările actuale și asupra situației. Iată părerile și lămuririle dlui V. Goldiș :

În partidul național a rămas chestie deschisă atât legătura de drept public, cât și cea economică cu Austria. Lucrul acesta e necesar și pentru diferitele naționalități au diferite puncte de vedere în chestiile acestea. Până când bunăoară sârbii radicali au luat în program și independența desăvârșită a Ungariei, sârbii liberali sunt mai mult aderenții dualismului, iar partidul național-român, care stă pe baza programului din 1881, în punctul 8 al programului spune hotărât, că chestia sprijinirii comunității cu Austria o lasă deschisă. Partidul naționalităților în întregime sa e de convingerea, că orice formă constituțională, orice raport dintre Ungaria și Austria, care asigură existența, dezvoltarea și cultura naționalităților, poate fi acceptat din punctul lui de vedere. Dimpotrivă lupta în contra oricărei formule de drept public, care nu ar oferi garanța pentru cele de mai sus. Din punctul acesta de vedere *partidul naționalităților ar servi cu deplină abnegațiune și ideea independenței, dacă i-s-ar oferi garanța cuvenită, că Ungaria neatârnată l-ar asigura naționalităților progresul și cultura.* Tot pentru acest motiv partidul naționalităților ar primi orice legătură de drept public cu Austria, în care s'ar găsi garanția intereselor de mai înainte.

Ceeace privește chestia economică, nu e ade-vărat, că partidul național ar fi gata a oferi sprijin împăratului, ori guvernului austriac în contra guvernului ungar. Dimpotrivă, *partidul național e gata chiar a sprijini guvernul ungar, în cazul, că din partea celui austriac i-se vor pune greutăți la încheierea unei transacțiuni favorabile pentru Ungaria.* În lucrul acesta nu e nimic de mirat

pentru întreținerea urșilor. Familia ei atacă testamentul, însă un magistru celebru susținu frumos dreapta moștenire a urșilor și câștigă.

Averea fu vărsată în tezaurul Bernei și ocârmuirea cetății se declară răspunzătoare de administrarea acestui fond special pentru minorii — urși. Ocârmuirea tutoare își zidi atunci o casă de reședință și începu să dea ospățuri și baluri galante în numele urșilor. Cușca fiarelor fu împodobită și paznicul lor, căruia i-se dete un titlu ales, nu i-se îngăduia să le atingă decât cu o vârguță de aur.

Astfel fu istoria urșilor până la sfârșitul secolului al XVIII-lea, când vulcanul revoluționar din Franța, zguduî lumea.

Elveția se turbură atunci. Cantoanele ridicară steagul independenței și luptară. Berna fu înfrântă. Invingătorii pătrunseră în cetate și ridicară tezaurul Bernei. Unsprezece catări plecară cu poveri de aur spre Paris; doi din ei duceau averea nenorociților urși.

După cinci ani de suferințe Bonaparte proclamând cași consul, fuctul de mediațiune, Elveția respiră în tihnă sub aripa uriașă a vulturului francez.

Berna de îndată ce și recăpătă liniștea începu

pentru îmbogățirea în genere a țării este și în favorul fortificării masselor naționalităților. Căci n'am comite păcat numai față cu țara, ci și cu propriile noastre națiuni, dacă am lucra împotriva guvernului în lupta lui, pe care o poartă spre apărarea intereselor economice ale țării.

Cu privire la transacțiune, dl Goldiș e de părerea, că ea este deja terminată. Guvernul însă are nevoie de fasoane, ca pe de o parte să și asigure majoritatea spre acest scop în partidul independist, iar pe de alta să și atribue încheierea transacțiunii, ca o victorie. Transacțiunea va fi însă încheiată pe lângă condițiunile, pe cari le pretinde Austria.

Disidența în partidul kossuthist.

Lai Hentaller, care vrea să grupeze elementele adevărat 48-iste din partidul independist i-s'a alăturat și bătrânul Madarász, care declară unui redactor, al ziarului »A Hir« între altele, că trebuie să se găsiască cineva, care să se împotrivescă transacțiunii, ce se pregătește acum. Aceștia vor fi adevărații kossuthiști, cari mărturisesc ceeace partidul independist a mărturisit în 1848, 1867 și 1874: *absoluta independența a Ungariei.*

Madarász se află de prezent la moșia sa Héviz, lângă Pesta. El deja la 1832 a fost membru al dietei din Pojon, la 1848 a urmat pe Kossuth la Dobrișin, unde s'a decretat detronarea, iar după 1849 până la 1856 a stat la — Kufstein. Bătrânul »Józsi bácsi« se vede că nu iartă austriacilor pentru că l-au băgat în temniță, de aceea și acum, când se apropie de suta de ani, el face pe strașnicul și cheamă la luptă pe adevărații 48-iști, conjurându-i să apere țara de trădare!

Bietul bătrân: să vadă cum Franczi, pe care la 1848 l'a purtat în brațe, tradează țara. Ce decepție!

Hentaller scrie de altfel în »A Hir« de ieri un articol în care-l dăscălește rău pe Kossuth Ferencz. Polemizând cu »Budapest«, organul personal al lui Kossuth, impută acestuia că s'a abătut dela program și mistifică lucrurile. E rușine, zice, ca 48-iștii să vină acuma și să facă politică 67-istă, pe care 40 ani au tot combătut-o. El, zice, detestă astfel de politică și amenință că însoțit de mulți alții, va lupta să împedice tradarea steagului kossuthist.

să repare pierderile săvârșite. Deschise o listă de subscriere pentru urși și cu banii adunați, ocârmuirea cetății cumpără un pământ, din al cărui venit întrețină urșii.

Mai târziu, printr'o întâmplare ciudată, un urs scăpând din groapă și sperind cetatea, consiliul Bernei hotărî mutarea urșilor dincolo de hotarele cetății, cheltuind jumătate din ultimul lor tezaur.

Astăzi, urmașii străbunilor urși bogați, cu ranguri feudale, sunt simpli democrați în Berna politică. Toți călătorii îi vizitează.

Seară..

Luna se ridică plină peste vărfurile Alpilor, poleind săgeata de oțel din turnul goticului Münster. Pe terasa catedralei lângă statua de fer a lui Berthold de Zähringen, frumoasa Bernadetta cântă ca o arătare din povești.

Orologiul Bernei sună departe.

Noi visăm.

Zinele alpilor stau pe stânci.

Gh. D. Mugur.

Cu greu credem însă. Kosuth a scris-o adică lui Thaly: că sunt mai puternice 100.000 baionete decât 100.000 fraze; el, bine înțeles, rămâne cu puterea, cu cele 100.000 baionete, Hentaller hrănească-se și d'aci încolo cu fraze, lui i-s'a aplecat de ele.

Frazele au fost bune pentru a-i aduce la putere. În minister nu țin de cald.

Din România.

Raidul militar București-Constantinopol. D-nii căpitani din cavalerie, Alexiu și Scărișoreanu au întreprins un raid dela București la Constantinopol, călări.

Drumul parcurs a fost Andrianopole, Baba Eschioi, Bogades, unde au fost întâmpinați cu mult entuziasm și simpatie.

Sosiți la Constantinopole, ofițerii români au avut o primire splendidă atât din partea autorităților cât și din cea a ofițerilor turci. Ei au fost întâmpinați și de secretarul legațiunii și de directorul școalelor române din Turcia, iar la legație au fost primiți de d-nii Papiniu, ministrul României, și de dl colonel Socec.

Cei doi ofițeri au părăsit Constantinopolul, după ce au făcut mai multe vizite în oraș și au fost decorați de Abdul Pașa, șeful casei militare a sultanului, în numele sultanului.

Dl colonel Socec s'a înapoiat în țară.

Din Bihor.

Adunări populare.

Am anunțat deja în ziarul nostru, că Duminecă, în 22 Sept. se va ține o adunare populară în *Sichitelek* sau Sitelec (Székelytelek, în cercul electoral al Tinței.) Adunarea va avea loc la orele 2 d. a; la ordinea zilei sunt puse două chestii: 1. Situația politică generală. 2. Sufragiul universal.

În cel mai scurt timp se vor mai ține adunări populare în Bihor. Ele sunt o puternică dovadă, că poporul românesc de acolo s'a deșteptat și voințe să ia parte, din toată inima, la lupta națională. Organizatorul adunării dela Sitelec e neobositul dr. D. Lascu, iar studenții în drept din Oradea-mare îl sprijinesc în munca lui.

Pe o altă Duminecă e proiectată o altă adunare populară în comuna *Tulca*.

Adunarea congregației din 18 Septembrie și deputatul Farkasházy.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

De când contele Tisza István e președintele comisiunii speciale — în congregația comitatensă a comitatului Bihor, de atunci aproape toate lucrurile se îndeplinesc mai liniștit — fără multă zarvă și ceartă adecă așa cum voește marele politician dela Gest...

Dintre cele vre-o 464 obiecte ce sunt la ordinea zilei mai însemnate și de interes public sunt următoarele:

1. Rescriptul ministrului de interne, care în treabă, că speșele făcute de ostășime cu ocazia măcelului dela Aleșd, din partea cui trebuie să se încasseze?

În congregație se propune și se primește, ca speșele respective să fie încassate din partea soldășimii.

Iată i-se dă din nou prilej bun de a și face reclamă deputatul din cercul Aleșdului, spunând înaintea alegătorilor, că el — adecă Farkasházy, — a mijlocit dela guvern, mântuirea de sumă de 618 cor. Se și pricepe deputatul acesta la reclamă nu înzădar e din vița lui Israil!

Înainte de de-
Jun, dacă beai
un jumătate de
poc al de apă
amară o o o

Igmándi

al lui **Schmidthauer**,
stomacul neregulat îl aduce în
ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor, interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbănare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se poate căpăta în fiecare farmacie mai

Se știe, că deputatul Farkasházy, a avut în primăvară vre-o 2 dueluri politice și de amândouă dățile a primit câte-o rană, el s'a folosit de tăeturile acestea pentru a agita printre nepricepuții de aleșdani, așa legat la urechi și la cap venita să se arate poporului bihorean spunându-i, *că s'a tăiat în săbii pentru drepturile românilor bihoreni...*

Cu așa nărozii — numai dejună poate domnul Fischer și încă și prânzi câte odată dar când va veni rândul cinei, o va păși rău mincinosul!

2. Orașul Arad cere, ca evenimentul istoric din 6 Octombrie 1849 să se proclame de sărbătoare națională.

Partea aceasta o sprijinește președintele clubului 48-ist Nadányi Károly.

Iar contele Tisza István e în contra, motivarea și-o bazează pe următoarele: Istoria țării ungu-rești e plină de astfel de evenimente triste cum e ziua de 6 Octombrie, cari nu s de mai puțină însemnătate decât cel din ziua aceasta. Dacă le-am ținea pe toate de sărbători naționale atunci unde am fi cu situația tinerimii!

Aceasta zi nu-i acomodată nici pentru că ea ne ar aduce aminte de dușmanii neamului ungu-resc, și când am ajuns acum cât de cât să ne înțelegem pe alte căi, pentru a încunjură alimentarea acestei uri nu pot deloc recomandă, ca ziua de 6 Oct. să fie decretată de sărbătoare națională școlară.

Propunerea contelui Tisza se primește.

Celelate obiecte sunt de puțină însemnătate.

Dintre membrii români au fost de față: N. Zigre, dr. Roxin, A. Bulzan, T. Păcală, T. Filip, I. Mangra, dr. G. Cozma și dr. Lazar.

Corresp.

Partidul naționalităților.

Ziarul «Pester Lloyd» de ieri are un articol de fond foarte interesant sub titlul de mai sus. Il reasumăm în următoarele:

Dela cazul Vaida, care durere a ajuns de renume european, în sânul partidului naționalităților până la închiderea parlamentului nu s'a observat aproape nici o activitate. Partidul se află atunci într'o înverșunată luptă în contra proiectelor școlare ale lui Apponyi, dar în urma atitudinii camerei întregi față cu expectațiunile lui Vaida, această luptă, care se asemăna foarte mult cu obstrucția, a trebuit să-și găsească sfârșitul. Campania purtată apoi în țară în contra sancționării legii școlare a fost inițiată mai mult din partea corporațiilor bisericesti, cari au văzut în noua lege școlară o restrângere a autonomiei lor.

Afacerea Vaida a slăbit cu o lovitură puterea de acțiune a partidului și a pregătit sfârșitul activității parlamentare a grupului. Partidul, constrâns atunci de împrejurări, l-a lăsat pe cel mai devotat membru al său, pe cel mai bun orator, să cadă — nu tocmai într'un mod demn, lipsindu-se astfel nu numai de o forță activă, dar provocând în același timp resens în cercurile alegătorilor, cari s'au grăbit să preiindă solidaritatea cu Vaida a celorlalți deputați și reluarea activității parlamentare. Opoziția partidului față cu guvernul însă nu s'a mai putut susține. S'a putut obține numai un lucru: cazul Vaida a devenit al partidului, contactul și înțelegerea cu alegătorii s'a restabilit.

I-s'a mai ivit odată partidului, înainte de închiderea camerei, speranța de a-și câștiga printr'o singură lovitură poziția pierdută, ba încă mai mult, să devie temut guvernului și coaliției: când s'a ivit conflictul croat. Avem date pozitive, că partidul naționalităților a oferit croaților sprijin categoric în lupta lor obstrucționistă contra Ungariei. Știm însă și aceea, că croații, cari au crezut până în ultimul moment într'un compromis, în cele din urmă au abandonat sprijinul naționalităților.

Bilanțul activității partidului naționalităților în periodul trecut al sesiunii actuale este: un incident scandalos (?), o obstrucțiune înfrântă, un conflict cu alegătorii și un atentat nesucces la unitatea statului ungar.

Că așa nu va mai merge a fost în clar și partidul. Rezultatul a trebuit căutat afară de parlament. Așa s'au pus pe organizare. Mișcarea naționalităților în ființa și natura ei intimă nu este altceva, decât *socialism național*. Inapoierea economică și culturală a ținuturilor locuite de na-

ționalități favorizează evoluțiunea. Direcțiunea acestei evoluțiuni este clară poporului: condiții de existență naționale, economice și culturale mai bune. Asupra felului ajungerii rezultatului au să decidă conducătorii, pe cari turma îi urmează orbiș prin foc și apă. Peste tot evoluția socială se îndeplinește în două direcțiuni foarte diferite una de alta: în direcțiune creștină, ori democrată. Tendința propășirii sociale în Ungaria înclină spre cea dintâi. Progresul industrial la populația Ungariei — ca o condițiune prealabilă a creșterii social-democrației — este încă prea slab, ca să aibă efectul dorit și astfel și conducătorii partidului național — cu puține excepții — pășesc pe drumul deja bine bătut al politicii social-creștine. Ei lucrează însă cuminte. Mișcarea naționalităților în Ungaria-de-sus și-a luat chiar și punctul de mănecare din mișcarea social-creștină, agitatorii ei sunt preoți, cari au urmat școala politică în partidul popular, iar organizarea și agitațiunea în ținuturile românești ale țării va fi condusă — ceea ce este evident pentru oricine în ultimele săptămâni — într'un spirit, care lasă să iasă vădit în relief identitatea intereselor sociale ale ambelor partide, popular și național.

Avem cunoștință pozitivă că între aceste două partide s'a încheiat compromis: naționaliștii să sprijinească candidatura popularilor la Careii-mari, iar aceștia pe a lui Lucaciu la Beiuș. Acest compromis a fost zădărnicit din partea lui Aurel Vlad, ale cărui înclinări spre social-democrați sunt cunoscute. El a călătorit în cel din urmă moment la Careii-mari și a reținut pe alegătorii români dela votare. Lucaciu, cel mai greu în cămpănă agitator, pe care îl au românii din Ungaria, este social-creștin și antisemit de cea mai bună stofă, care se diferențiază de preoții partidului popular numai prin timbrul național.

Această diferențiere națională, care desparte încă azi partidul popular și național în structura lor actuală, nu este imposibilă de trecut. Partidul popular a mărit în Ungaria de sus partidul național slovac, și nici azi, cu toată hărțuiala politică, nu vor lipsi punctele de atingere între populari și propagandiștii slovaci. Istoria mișcării socialiste-creștine în alte state, dovedește că pentru ea momentul național n'a fost niciodată piedecă. Dacă se va face alianța între aceste două partide, atunci mișcarea social-creștină va câștiga milioane. Acesta e un moment, care trebuie ținut în seamă în fața reformei sufragiului universal, care se pregătește.

Agitațiunea puternică și precum se vede, cuminte a partidului naționalităților și-a întărit deja pozițiunea sa în jos, față cu masele mari, și partidul poate să-și înscrie la activul său munca din ultimele săptămâni; toate acestea însă nu i-au îmbunătățit situația parlamentară. Și înainte și înapoi atârână cazul Vaida ca sabia lui Damocles peste capul lui și până când acest caz nu va fi tranșat definitiv, într'un fel ori altul, nu poate fi vorba de o activitate parlamentară a partidului.

Articolul se ocupă apoi cu repășirea din partid a celor trei deputați sârbi radicali și cu participarea lui Vaida la cele dintâi ședințe ale camerei, după redeschidere și termenă astfel:

Se vede așadar, că partidul naționalităților va lua parte în toamnă cu mai multă sărguință la luptele parlamentare, decât în primăară și vară.

Ceeace recunoaște indirect și »P. L.« este, că apropierea dintre partidul socialist și național este cauzată nu atât de comunitatea programelor, cât mai mult de stările deplorabile din țară, cari apasă deopotrivă întreagă populația de jos, lipsită de drepturi și de puțința de a progresa.

Felicitări lui dr. Vasile Lucaciu.

Govora. Județ Vâlcea. — Neînvingule luptător! Nația românească din stațiunea balneară Govora îți închină prinosul ei de admirațiune și Te slăvește ca pe un sfânt! Fost-ai sortit ca din dogoarea atâtor inimi românești să aprinzi lumina ce azvârle rază în trecut și scânteie în viitor! Sufierea înveninată, purtătoare de moarte a (nepublicabil din cauze binecunoscute. Nota R.)! N'ai șovăit o clipă și biruința Ta îți dă dreptul la toată jertfa noastră! Blandă și duioasă, frunte

senină, putere fără preget, minte ascuțită, inimă fără hotare, primește cu drag caldele noastre urări și gândește că și dincoace trăești în sufletul fiecăruia dintre noi! Poporului Tău scump, care și-a pus viața între el și sacra cauză, dă-i înălțătoreea Ta binecuvântare!

I. I. Russu, avocat din București, Traian Bratsbun, avocat, Ploiești, Emil G. Marica, farmacist, Ioan I. Dumitrescu, avocat, dna și dl Ion Tetz, București, Traian M. Catull, farm. C. Ilescu, Ioan Poppa, comerciant, Govora, C. Vasilescu adv., Ploiești, A. Ștefănescu, Câmpina, Popescu, adv., București, M. G. Trandafirescu, mare industriaș, I. Pandelescu fost magistrat, Turnu-Măgurele, Petre N. Stănoi, proprietar, Constantin Bălțeanu, adv., Traian Nicolescu, mare comerciant, Craiova, Mih. M. Serian, licențiat în drept, București, Ștefan Economu, Brăila, Gheorghe Panaitescu, București, G. G. Pesiakov, Craiova, Nicolae I. Bărbulescu, fost prefect, deputat, avocat, Buzău, dna și dr.-ul P. S. Popovici, medicul oficial al băilor Govora, G. Anastasiu, Buzău, D. Popescu, profesor, Mehedinți, preot N. Popescu, Mehedinți, Preot I. Popescu, Doljin, Melentie Drăcinescu, industriaș, Drăgășani, Constantin A. Ciulescu, licențiat în științe, profesor, București, Ioniță Andresescu, comerciant, Govora, Vasile Ion Cotovu, prof., Hârșova, Gr. Cristesescu, R. Vâlcea, Elena Em. Marica, Horezu, Al. Gogu, prof., București, Dumitru Nicolescu, avocat, Focșani, dr. Daniil Ionescu, medic primar, Romanai, preot D. Teodorescu T.-Severin, G. Storian, București, dr. Râmniceanu, prof. universitar, dr. D. Macavei, D. Butculescu, Mărioara D. Butculescu, Florica și Lucia Butculescu, Simeon N. Perietzeanu, funcționar, București, Grigore N. Măcinescu, propr., Aurora Măcinescu, R.-Sărat, Petre N. Vernescu, dirig., Măcin. Georgescu, inginer de mine, Paul Diaconescu, propr., Craiova, inginer C. Ghirgiu, București, D. N. Bragadiru, mare industr., București, Ion (indescifrabil), comerciant, București, C. Marincu, propr., Calafat, Gecernea Seneriu, din București, D. Dâmbovițeanu, Ioan D. Smarandescu, Doljiu, comuna Cornu, N. Grimani, artist-pictor, București, C. Pascali, artist-pictor, București, Cesar Partheno, avocat, București, N. Nestorescu, B. N. Pretorianu, silviculor șef., Iancu Theodorescu, Ion Colibaș, funcționar, Const. I. Anghelescu, licențiat în drept, București, N. Furnica, Govora, C. Doppo, R.-Vâlcea, Alex. Mușatescu, profesor și avocat, Câmpulung, dr. Toma Dicescu, N. Tudorănescu, proprietar, R.-Sărat, Const. C. Măncinescu, București, C. Georgescu, Ploiești, Florian C. Manciulescu, student, București, Dumitru Manciulescu, doctor în științele naturale, București, maior Constantin Lamotescu, București, C. M. Eftimie, proprietar, București, Simion Măndrescu, profesor universitar, București, locotenent-colonel dr. I. Demetrescu, București, N. B. Reznoveanu, comerciant, București, C. Ștefănescu, comerc., Ploiești, Ion I. Tetz, elev. cl. V. reală.

Slănic Prahova. Iubite Prietene, Ca nenumărați alți prieteni și admiratori ai D. n. — Voastre, am așteptat și eu, stăpânit de emoțiune, sfârșitul marelui lupte naționale, ce s'a dat sub firma D-V. la Beiuș! Și e ușor de înțeles, că vestea biruinței să mă fi mișcat și înălțat, să mă fi întinerit și să-mi fi inspirat nouă încredere în viitorul neamului, care știe ținea cu atâta clasică statornicie la apostolii săi. În primele momente după aflarea vestei celei bune, am voit să Vă telegrafiez. Ne-norocirea însă eră că nu Vă știam (?) adresa. Mă temeam că telegrama nu Vă va găsi, mai ales căutând și cu dispozițiunea funcționarilor maghiari. Astfel a trebuit să-mi calc pe inimă și să aștept sosirea fratelui D-Voastră. Și aflând astăzi despre sosirea D-Sale, într'un suflet am alergat la D-Sa și după informațiunea ce a binevoit a-mi da, Vă scriu, stăpânit de un nedescris entuziasm! Nu Vă scriu atât ca să Vă felicit pe D-V. care acum trebuie să Vă ocupați locul, ce de zeci de ani chemat erați să-l ocupați, ci mai ales ca prin D-V. să felicit pe eroicii și prudenții beiușeni pentru puterea de viață, înțelepciunea și tactul politic, au dovedit că-i însuflețește și prin ce au dat o așa strălucire steagului național! D-Voastră, *fala neamului românesc* n'aveți nevoie de felicitări, nici de încurajare spre lupte întrepide. Tot de ce aveți nevoie este aceea ce Vă doresc din toată inima: *sănătate!* Să trăiți, iubite prietene, mulți, mulți ani, deplin sănătos, ca să Vă puteți împlini aspirațiunile, cari sunt ale întregului neam românesc!

Cel mai smerit dintre nenumărații Voștri prietini admiratori: *Simeon Popescu*, fostul protopop al Sibiului.

La Desmir.

— Fapte și acte. —

Foarte mult paradează »Răvașul« din Cluj cu »Asociațiunea la Desmir«.

Plânge adecă după preținul său Amos. Ii arată meritele și zice, că »a ridicat despărțământul la nivelul celor mai active, mai conștiente și mai bine organizate despărțăminte etc.«

Spune că a adunat până la 11 August 1907 2070 cor. în timp de trei ani, deși dela antecesor a primit numai 84 cor. (El lasă succesorului numai 80 cor. deci mai puțin). A tipărit 20 000 de coale în broșuri și ziare pentru popor. (Din ce s'a spusat cu tipărirea, partea leului a fost a »Răvașului«) și a aranjat 3 expoziții: la Feleac, Gileu și Desmir.

S'ar crede că despărțământul Cluj al Asociațiunei în decurs de trei ani, cât a stat sub conducerea lui Amos a făcut chiar minuni.

Examinat nițel rezultatul și efectul activității sale, se reduce tot lucrul la un zgomot în aier ce-l face o pușcă după ce se descarcă.

Să analizăm puțin cele scrise.

Tot ce scrie »Răvașul« pe lung și lat pe vre-o câteva pagini la adresa lui Frâncu se pot reduce la următoarele:

Amos a primit 84 cor., dela antecesorii câte 400 coroane la an dela »Economul«, (deci din visteria adunată tot de antecesorii). În 3 ani dară 1200 coroane. La oaltă 1284 coroane dela antecesorii. Despărțământul condus de el a câștigat în trei ani 700 coroane deci 230,240 coroane la an. Abia cu ceva mai mult decât suma ce a dat pentru susținerea »Răvașului«, care drept mulțumită îl laudă.

Cu banii câștigați dela antecesorii s'au tipărit peste 20.000 coale ce-i drept, și s'au împărțit între popor. Folos mare nu avem căci nu-i cine le ceti. Școalele ne stau rău, nu se interesează numai bieții preoți de ele. Protopopul e ocupat cu edarea și redactarea »Răvașului«.

Mi-ar plăcea să-mi spună »Răvașul« câți poporeni bătrâni, junii, tineri folosesc bibliotecile populare siabile înființate pe hârtie în Cluj (Pósa utcza), (casa lui Petran) și Cluj-moștur. De cele de pe sate în număr de vre-o 22 nici nu amintesc pentru că nu am fost să le văd. Deci nu le știu. Despre aceste din Cluj știu, și prin urmare mărturisesc publice că nu există numai pe hârtie ci cărțile; date în grija cutărui om, dacă sunt date. Cam așa stau de bună sama și bibliotecile de pe sate, fiind numărul analabeților enorm în tot comitatul.

Expozițiile sunt bune, dar nu după modalitatea aceasta cum s'a început a se aranja aici. Bielele femei de pe sate își scot vestimintele de prin lăzi și lădoaie numai cu mare greutate și la multe rugări a unor domnișoare sau doamne ca să le arate domnilor ce se prezentează la expoziție, și încă numai dacă doamnele și d-șoarele aleargă din casă în casă ca la cerșit, și aceasta din următoarele cauze:

1. Se tem că vestimintele lor vor fi supuse la ceva dare nouă. (Amar le este sufletul de dări).

2. Se tem că le vor batjocori unii și alții că și arată cătrântele moștenite dela străbune, căci ele nu le mai poartă, lăpădându-și toate femeile din ținutul Clujului portul românesc și primind un adevărat port țigănesc, precum ar zice fratele Almașian.

În sfârșit se înduplecă cu mare greutate să-și scoată vestimintele din lădoaie. Se aranjază în școală după gust. În frunte se pun obiectele de lucș și vestimintele cutărei d-șoare. A doua zi și capătă scrisoare de următorul cuprins: »Iți gratulez d-șoară că ți-ai pus ștafirungul la Desmir«. Firește că d-șoarei acesteia îi trece apetitul de a mai expune în viața ei.

Urmează a țărancelor: »Uite măi, Ana lui Pintilie a fost gata să-și aducă și cocorul moșu-so, — atâtea vechituri a adus«.

Spună mi ori și cine, au ceva înțeles expozițiile aranjate în moduli acesta? Sunt ca bulbucu de ploaie, când înceată ploaia, a încetat și el. Când se desface expoziția, rămâne numai cu lauda în »Răvaș«.

Ar avea înțeles, ca despărțământul să procure vestminte țărănești dela Săliște de exemplu, ori dela Bucium, ori din Țara Oltului și prin agenturile sale să le dea de muștră fetelor și nevestelor mai deștepte din comune cu îndatorirea ca așa să și facă și ele și cu acest fel de vestminte să se îmbrace, să capete premiu și laude pentru aceste fapte. Pe calea aceasta s'ar putea împământeni portul românesc și în ținutul Clujului, atât la femei cât și la bărbați. Doamne mare lipsă este să se reformeze.

Firește lucrul acesta ar fi lucru serios și nu se poate parada cu el, căci se poțtește perseveranța, osteneală și alergări din partea conducătorilor. Așa că până acum în 2 zile expoziția e gata din ceeace a dat D zeu prin lădoaie și prin lăzi.

Așa că nu a avut nici un înțeles vărsarea de lacrimi după Amos!? Toți am fost de acord, cu dânsul cu tot, să vină alul.

Fără cauză se espectorează »Răvașul« și asupra celuice a scris în »Tribuna« despre protopopul Dedu »De lângă cetatea lui Gelu«, zicând »că se iau ruinele Gileului cu nesocotința pe buze pângerite de patimi«. Nu buzele sunt pângerite de patimi, ci faptele ce le-a descris Someșanul și alții și pe cari nici nu se încercă »Răvașul« a le combate, că sunt adevărate mai mult decât legenda cetății lui Gelu, ce unii o combat din punct de vedere politic, firește.

O mare nedreptate face »Răvașul« și dlui V. Ranta Buticescu, când susține, că d-sa încă știe, că-s numai calomnii cele publicate în »Tribuna« despre grădina lui Petran. Dl Ranta nu a putut și nu a susținut nici odată așa ceva, pentru că a fost convins și a știut și știe dela martori, că grădina aceea au folosit-o 2, 3 oameni pentru lipsele lor, folosind casele de locuințe pentru oamenii lor, grajdurile pentru caii lor, și când și-a luat libertate să meargă și rigorosantul M. să locuiască acolo cu propria autoritate ca și usufructuării ceialaltii, cugetând că grădina este un »res nullus«, l-au dat afară, iar ei au făcut vestea prin lume, că au plătit pentru cai. Se poate, dar nu când a trebuit și nu unde a trebuit.

Să le iertăm însă și aceste, căci noul comitet în fruntea căruia este un preot cu multă praxă, va grijă de bună seamă și de grădină, ca să nu o umple mărăcinile și gadinile stricacioase pomilor celor mulți și frumoși, azi negrijiți de nimeni și necurățiți dela moartea stăpânului lor.

Privitorul.

Congresul zemstvirilor.

Noul congres general al zemstvirilor rusești, întrunit la 25 Aug. v. a provocat un viu interes căci se crede că va fi însuflețit tot de acelaș spirit ca și cele cari l-au precedat, spune »Le Temps«.

Zemstvirile, mărginite în atribuțiile administrative, păstrează tăcerea pe cât timp a doua duma ocupase scena politică. Urazul de disolvare din 16 Iunie fû pentru ele semnalul reluării activității. După o săptămână ținură la Moscva un congres general, a cărui primă grijă fû ca să înfiereze în mod sever duma și să adreseze împăratului și lui Stolypin manifestări de simpatie și devotament.

Această manifestație fû prețioasă guvernului. În telegramele de mulțumire, Stolypin lasă să se întrevadă prețul, pe care îl pune în acest concurs spontan oferit. Presa oficială sublinia această împăcare între clasele luminate și puternice ale nobilimei ruse deoparte și ministru de altă parte. Ea vedeă germeul acelu »partid al centrului« care lipsise din cele două dume prime, și dorea ca în noua lege electorală să-i facă loc în cea de a treia.

Presă opoziției, din contră, lega confuziunea de idei ce-o lăsase congresul să se strevadă cu desordinea deliberărilor lui. El lepădase principiul

sosloviei, zicea ea, al castei, dar fără ca să însoțască această renunțare platonice cu nici o propunere puternică pentru forma regulamentului zemstvirilor din 1893. În locul celor două colegii electorale existente, al proprietarilor nobili și al proprietarilor nenobili, preconizase un sistem mai bizar încă: organizarea a cinci curii cari să dea fiecare partea ei proporțională în constituirea zemstvirului.

Ziarele stângerii nu se lăsă să nu semnaleze și ele aceste complicațiuni și să arate contradicțiunile.

Dar tocmai asupra acestor propuneri vagi, asupra acestei doctrine nelămurite, se referă Congresul actual. În adevăr, sunt mai puțin aderente de astădată, 70, în loc de 117. Și aceasta din cauza ocupației câmpenești, sau din cauza deschiderii apropiate a perioadei electorale. În afară de regulamentul zemstvirilor, una din chestiunile principale e: studiarea unității rurale, cea care se poate numi celula rurală.

Această unitate astăzi este volostul (cantonul). Aci stă administratorul rural subaltern, numit zemski-natchalnik și a cărui autoritate fără control se întinde peste toate societățile rurale dintr'un volost.

Societățile rurale n'au nici autonomie, nici competență, nici inițiativă. Tocmai aceasta vrea să se stabilească separându se deslușit aceea ce e organ administrativ rural de aceea ce e administrație generală.

Unul din autorii reformei, Erchof, ar vrea ca municipalitățile ce se vor formă să nu se manifeste decât printr'un consiliu districtual format el însuși prin alegeri. Nicolae Lyof, Alexandru Gutskof și contele Seremetief găesc dincontră, că aceasta ar fi prea mare independență și voesc ca legea să fixeze margini precise autonomiei municipale. Dar în Rusia mai mult ca în orice parte, o astfel de lege e grea de făcut, din cauza mării complicări a lucrurilor administrative. Atitudinea de trăgănare a congresiștilor din Mocsova o probează.

Într'un domeniu ca cel al nostru, zice Erchof, la sfârșitul raportului său, cerem încrederea guvernului. Ii promitem să ne arătăm demni. Zemstvirile ruse vor fi o școală a libertății, un atelier de construcție și organizare. Vor fi în capul progresului liberal atunci când ordinea stabilită nu va mai fi amenințată de nimic. Se vor face apărătorii puterii când revoluționarii vor încercă să dărâme bazele societății. Furtuna revoluționară odată trecută e timpul să revenim la opera noastră: organizarea pacifică a pământului rus.

Acesta e frumosul program. Ecoul ce-l găsește în presa rusă arată că el e primit de opinia publică.

Societatea pentru fond de teatru român

Comitetul societății pentru fond de teatru român a ținut ieri în Brașov o ședință pentru a rezolvi agendele dela ordinea zilei. Înainte de toate s'a luat act despre demersurile făcute de delegatul comitetului dr. I. Blaga la înmormântarea regretatului președinte al societății Iosif Vulcan. Dl dr. Blaga a raportat că a depus pe mormânt o cunună și a rostit un discurs funebrel, în care a relevat marea lovitură ce a suferit o societatea pentru fond de teatru român prin pierderea neuitatului ei președinte.

Comitetul societății a decis ca în semn de doliu să propună viitoarei adunări generale, ca timp de un an de zile să nu se completeze locul de președinte al societății.

— Comitetul societății a votat apoi d-lui Ionel Crișan o bursă de 1200 cor. plus cheltueli de drum și taxe de înscriere, pentru a urmă la conservatorul din Viena cursurile de cant și declamațiune.

— Secretarul societății a adus la cunoștința comitetului, că i-s'au transpus diplomele pentru membrii pe viață, fondatori și onorari. Aceste diplome s'au executat, după cum se știe, după desenul pictorului Smigelschi în motive românești și au fost tipărite în mai multe colori în

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás maeștru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricațiile propriie din marmoră, granit, syenit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszeben, Déva și Bánpatok.

atelierul tipografic al d-lui Drotleff din Sibiu. Diplomele sunt cu mare gust lucrate și vor fi trimise, în timpul cel mai scurt tuturor acelor membri ai societății, cari s'au înscris în anii din urmă între membrii mai sus amintiți ai societății.

— S'a mai decis ca fonograful, comandat de societate pentru a culege și eterniza cântece populare românești de pe teritoriul Ungariei și cu care s'au făcut unele experimente în Brașov, să se trimită membrului comitetului dlui dr. G. Dobrin la Lugoj, pentru a se începe colectarea cântecelor populare bănățene.

— Membru fondator al societății s'a înscris dl G. Sida din Budapesta solvind taxa de 200 coroane.

— Starea averii societății cu finea anului de gestiune 1907 în număr, efecte și depuneri este de 409,419 cor. și 91 bani și a crescut față de anul trecut cu suma de 23,603 cor. 91.

Adunarea generală din ast an se va ține în luna Octombrie în Cohalm. Zilele adunării și programul festivităților se vor stabili în timpul cel mai apropiat de către comitetul societății în înțelegere cu fruntașii români din Cohalm.

(»Gazeta«).

Dela Asociația aradană.

Cea dintâi întrunire a noului comitet.

Aseară la orele 6 s'a întrunit pentru întâia oară noua direcțiune și noul comitet al Asociației culturale aradane.

A fost de față P. C. Sa Roman R. Ciorogariu, unul din viceprezidenții adunărilor generale, apoi membrii din direcțiune: directorul Vasile Goldiș, vice-directorul dr. St. C. Pop, secretarul dr. Dionisie Stoica, cassarul Virgil Antonescu, exactorul Ioan Moldovan, bibliotecarul Cornel Lazar și economul Constantin Don, iar dintre membrii comitetului au fost de față dnii: dr. I. Suci, Petru Truția, Sava Raicu, George Purcariu, dr. G. Ciuhandu, dr. Iustin Suci, Ioan Costa, N. Mihulin și Iosif Moldovan.

Ședința a fost deschisă din partea dlui Goldiș, care expune în liniamente generale programul asociației: promovarea vieții sociale și culturale, a iubirii față de biserică și limbă și susținerea legăturilor cu clasa meseriașilor și cu poporul. Trebuie să încercăm o îndrumare spre bine a poporului, o îmbunătățire a soartei lui materiale și morale. Cuvintele dlui Goldiș au fost primite cu un viu interes și cu o mare bucurie.

Dintre celelalte hotărâri și agende din ședința aceasta amintim: exmiterea dlui dr. Stefan C. Pop, vice directorul Asociației și dl dr. Cornel Iancu, membru în comitet, ca să reprezinte Asociația aradană la adunarea generală de mâine a Astei la Bistrița.

S'a aprobat apoi cumpărarea unui skeopticon pentru prelegeri publice pe seama membrilor Asociației și cumpărarea diapozitivelor pentru aceste prelegeri.

Dl Sava Raicu, vechiul casier, îi predă întreagă cassă Asociației în efecte și libele de depuneri noului casier, dlui Virgil Antonescu.

Dl G. Purcariu în legătură cu vorbirea directorului înaintează o propunere în chestia înființării unui cabinet de lectură, a distribuirii de premii pentru scrieri bune și a prelegerilor pentru popor. Insistă în special asupra ridicării poporului din trista situație în care se găsește.

Asupra acestei importante propuneri se încinge o discuție animată, la care iau parte mai mulți membri, și în special dl dr. Ioan Suci. Rezultatul acestei edificatoare discuții este concluzul luat, ca directoratul să compună un plan amănunțit și concret de acțiune și să-l prezinte la proxima ședință.

Sperăm, că de astădată stăruințele conducătorilor Asociației aradane, vor fi urmate de rezultate pozitive.

Intrunirea meseriașilor.

Precum am mai anunțat deja, secția meseriașilor Asociației aradane se va întruni pentru a treia oară, de astădată în Casa

națională, Duminecă la 8 ore seara. După discutarea unor chestii curente, se va ține din partea dlui dr. Dionisie Stoica o conferință despre »Importanța culturii«. După aceasta va urma dans. La această întrunire este invitat întreg publicul românesc din loc.

„Times“ lovind în Apponyi.

Marele ziar englez »Times« ocupându-se de incidentul Björnson-Apponyi, scrie următoarele:

»Cu aceste declarațiuni probabil că afacerea se va încheia, deși e probabil, că ar servi numai scopuri folositoare, dacă afacerea asta ar admonia pe unguri și i-ar face să înțeleagă, că stăruința pentru pace nu armonizează în șovinismul de rasă exagerat și că dispozițiile noii legi școlare alui Apponyi vor cauza neasămănat mai multă amărăciune și năcaz, decât prețuește o serbătoare de pace a lui Apponyi. Făcând abstracție dela cercul îngust de vedere al ungușilor, așa că în asta privință ei apar cu desăvârșire orbi, trebuie să recunoaștem, că energica protestare a lui Björnson în chestia prețului congreselor de pace apare ca o sănătoasă reacție. Asta să-l facă pe Apponyi ca tendințele de pace, întocmai ca marinositatea să le practice întâiu — acasă!

Va fi înțeles nobilul conte?

În tot cazul i-s'au spus buchile, încât fără a roși, n'ar prea avea ce să caute pe la congresele de pace.

In apărare.

De un timp încoace foile maghiare din Arad m'au luat la țintă.

N'am dat însă nici odată atențiune acestor insulte și calumnii, pentru că le cunosc izvorul, ceea ce o spun și foile ungurești, când zic, că au primit informațiile din izvor românesc și pentru că am fost și sunt liniștit în conștiință că totdeauna numai binele și interesul comun l-am avut și îl am în vedere prin activitatea mea. N'am dat nici odată nici o atențiune acestor insinuațiuni perverse, pentru că le știu scopul și tendința. Ceea ce însă jurnalele au scris despre mine zilele trecute nu numai că întrec marginile buneicuvințe, dar revoltă și ori ce om de bun simț. Drept aceea în fața acestor temerare insinuațiuni și calumnii mă văd silit a ieși din rezerva ce mi-am impus-o și a da în aceste chestii odată pentru totdeauna următoarele explicări:

În Cuvin este un om. Nu-l numesc, pentru că să nu-mi zică că fac personalități. Și nu-l numesc, pentru că publicul mare și așa-l cunoaște și — din alte fapte de ale lui. Omul acesta, nu trind, așa ca din senin, fără nici un motiv serios, o ură și o dușmănie neîmpăcată asupra mea și jaluz pe activitatea și moralul meu, încearcă și pune în mișcare totul pentru a mă discredită. Omul acesta, cu scopul de a se putea susține în alte părți, are lipsă, are interes, ca eu tot mereu să fiu prezentat publicului maghiar, de un »agitator periculos în contra neamului unguresc«. Și în scopul probării acestora nu se dă îndărăt dela nimic: provoacă, insinuă, denunță și îndeamnă.

Iată dar onor. public cum de ajung eu prin foile maghiare!

Drept aceea, în fața insultelor și calomniilor ce mi-se aduc în foile maghiare în general, iar în cele din Arad în special, trebuie să mă ridic și să protestez din toată puterea sufletului meu. Minciuni și calumnii sunt cele ce se debitează în ele la adresa mea. Cum? Se poate presupune măcar, ca un învățator, cu un trecut de peste 16 ani petrecuți în grea dar serioasă muncă, prestată totdeauna spre mulțumirea și îndestularea poporului, ce cu atâta credință îl servesc, purtând tot-

deauna spre mulțumirea și îndestularea superiorității mele atât bisericesti cât și de stat, să poată fi capabil de astfel de monstruoziități ca și cele buclinate în foile maghiare la adresa mea?

Și pentru a documenta, că minciuni și calomnii se scriu în foile maghiare la adresa mea, în urma unor informațiuni tendențioase, acud, aci sub »Declarația« stim. dnii preoți ai noștri, cu cari de un timp de peste 16 ani muncesc împreună, și la cari încă se provoacă comunicatele acestor foi, pentru a proba onoratului public, cât de mult greșesc, când dând loc unor astfel de informațiuni tendențioase și nebazate, dau cu tină în mine.

Nu, nu, onorat public maghiar, nu suntem noi dascăli români agitatori în contra poporului unguresc, ci da, suntem lucrătorii cei mai asidui pentru binele și înflorirea patriei noastre. Cei-ce însă cu toate aceste voesc a ne prezenta de atari cu ori ce preț, singuri sunt cei mai mari agitatori și că trebuie ca grele păcate să le apase sufletul de se încearcă a se recomanda în grație, prin astfel de mijloace.

În fine rog pe cel ce în Cuvin are interesul ca eu să fiu prezentat tot mereu publicului maghiar, pentru care de altminteră totdeauna așa și acum am tot respectul, de un »agitator«, să grijească, că toate își au marginile și că lumina de care atât de mult se teme el, zorește, și vai, amar va plăti el odată aceste neserioziități.

Cuvin, la 6/19 Septembrie 1907.

Cu stimă:

Dimitrie Popoviciu,
inv.-dir. rom. ort.

Declarație.

Dupăce foile maghiare din Arad, »Arad és Vidéke« și »Arad Közlöny« în Nr. 207, dela 11 Septembrie a. c. în atacul lor îndreptat în contra învățătorului nostru dirigent Dimitrie Popoviciu, se provoacă și amintesc și numele nostru, prin aceasta declarăm sărbătorește, că despre faptele și lucrurile atribuite, n'avem nici o cunoștință; în consecință declarăm și noi acele lucruri și fapte la adresa învățătorului nostru de insinuațiuni și calumnii tendențioase, fiind ele neadevărate.

Cuvin, la 5/18 Septembrie 1907.

Teodosiu Moșiu m. p.,
preot ort. rom.

Constantin Puticiu m. p.,
preot ort. rom.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 19 Septembrie n. 1907.

— Amicii și abonații noștri sunt cu stăruință rugați să binevoiască a-și achita prețul abonamentului. Se apropie dejă ultimul pătrar de an și unii n'au achitat nici cvartalul ce se încheie. Avizăm că vom fi siliți a sistă trimiterea ziarului, celorce nu se vor grăbi să achite ce dătoresc!

— Spre știre. Din cauza sfintei serbători de mâine, Nașterea Născătoarei de Dumnezeu, numărul proxim al ziarului nostru va apărea numai Luni la orele obișnuite.

— Dr. Carol Lueger, primarul Vienei și amicul românilor, s'a întors sănătos la Viena, unde i-s'au făcut mari manifestațiuni de iubire.

— Adevărații patrioți, kuruczii dela Seghedin, se știe, au ridicat o statuă reginei Elisabeta. Au invitat la desvălire și pe regele și arhiducele Iosif, dar răspuns n'au primit încă dela cancelaria M. Sale. Ei au hotărât însă de mult, că la sărbare nu invită nici corpul ofițeresc al armatei comune nici muzica regimentului, căci lor nu le trebuie »Gotterhalte«. Probabil că din pricina asta n'au primit nici răspuns la invitarea ce o adresaseră cabinetului M. Sale.

— Automobilul baronului Bornemisza, comitele suprem al comitatului Hunedoara, a trecut ieri în Glogovaț (lângă Arad) cu viteză nebună peste o fetiță de șase ani, care se jucă în mijlocul drumului. Automobilul condus de însuș comitele Bornemisza nu oprit, ci a aler-

gat turbat mai departe și n'a putut fi oprit nici la bariera orașului Arad. Impiegații dela vamă erau avizați, ca să oprească automobilul, dar ei nici taxa nu au putut-o încasa. Automobilul a intrat în Arad și de aici după o scurtă pauză și-a continuat drumul spre Șofronia. După ce a ajuns aici, baronul Bornemisza, muștrat de conștiință, ori poate știind, că a fost recunoscut, a întrebat prin telefon pe notarul din Ologovaț despre soarta fetei, spunând, că el e responsabil, căci el a condus automobilul, nu șoferul. Notarul i-a spus, că fetița a murit la câteva minute după catastrofă.

În contra fișpanului s'a ridicat din partea procuraturii din Arad acuză de omor de om din negrijă.

— **Pentru masa studenților români din Brașov** a dăruit dl. dr. Nicolae Șerban, deputat dietal, incidentul cununiei sale cu d-na M. Dan, văduva răposatului protopop Dan din Făgăraș, suma de 100 cor.

Primească marinosul donator cele mai călduroase mulțămite. — Direcțiunea școl. gimn. gr. or. române.

— **Revolta agrară în Italia.** Se telegrafiază, că în Apulia, la sudul Italiei, a izbucnit o revoltă agrară. Peste 15.000 lucrători au împedat cu forța ca proprietarii d'acolo să aducă lucrători străini. La Canossa a fost ciocnire sângeroasă între miliție și revoltați.

— **Secularizarea averilor episcopoești.** Reuniunea preoților reformați, care și-a ținut adunarea generală în Budapesta, prin prezidiul ei dr. Bathazár Dezső s'a pronunțat pentru secularizarea averilor episcopoești, — catolice se înțelege, căci numai episcopii catolici au domenii întinse, în jurul cărora țărani sunt exploatați în chip neomenos.

— **Canalul La-Manche — trecut în not.** Un anumit Wolff, înotător vestit, a încercat să treacă canalul La-Manche în not. Marți dimineața la orele 7 Wolff a plecat din Dover, oraș la țarmul Angliei dar după o înotare de 11 și 1/2 ore, în care timp parcusese 2 mile maritime a trebuit să se oprească din cauza valurilor furtunoase și să se urce în vaporul, care-l urmărea. În decursul înotului Wolff a ajuns și în primejdie de moarte: un delfin s'a apropiat așa de mult de el, că Wolff l-a atins cu mâna.

— **Preot — antipatriot.** De astădată nu e vorba de vre-un român ori panslav, ci de un ungur neaoș, Bárdy Ernő, preot lutheran dela Mezöberény, care în adunarea preoțească din Arad a avut curajul să propună a se protesta contra legii școlare alui Apponyi, deoarece »dispozițiile acestei legi fac să i-se urce în obraz sângelui fierărui lutheran iubitor de biserică, fiind ele înșoșitoare pentru biserică și necinstesc brații învățători lutherani.«

Propunerea și-a motivat-o, pe larg, în felul acesta. »Függetlenség« spune că procurorii a început cercetare, pentru a da în judecată pe Bárdy. Să vedem!

— **Romanul, intitulat »Mama«** al renumitului scriitor rus Maxim Gorkij a fost confiscat. Censura a dat ordin de confiscare după ce romanul ajunsese deja în mâinile publicului și așa numai câteva exemplare a apucat censorul, dintr'o librărie.

— **Necrolog.** Subscriși cu inima dureroasă și plină de întristare aducem la cunoștință tuturor neamurilor și cunoscuților, că mult iubita noastră mamă, respective soacră și bunică a repausat în Domnul în 16/29 August 1907, după grele suferințe în etate de 55 de ani ai vieții și 35 ai fericitei căsătorii. Rămășițele pământești ale scumpei defuncte sau așezat spre vecinica odihnă în domnul în 18/31 August 1907. Sâmbătă la 2 oare după amiază p. m. în cimiterul din comuna Ianova. Odihnească în pace. Ilie Popescu preot ca soț, Ecaterina și Amalia fiice, Cornelia, Valer, Silvia și Matilda ca nepoate, Solomon Petrescu preot ca ginere. Ilie Braila prim forestier ca ginere.

— **D. Day,** delegatul Statelor Unite ale Americii-de-nord, a plecat la Londra. D-sa se va întoarce în București peste două săptămâni și, în calitate de trimis al Statelor-Unite, va studia timp de o lună toate referințele economice ale României spre a face un raport detaliat guvernului său. Adăogăm că dl Day este entuziasmat de bogăția încă neexploată a României și de inteligența atât de vie a populațiunii rurale.

— **Profesorul Munsterberg** dela Universitatea din Harvard, a inventat de curând o mașină compusă dintr'un automentograf, un pneumograf și un sfigmograf, relevând toate emoțiunile unui individ și toate secretele inimii sale, după cum pretinde el.

Automentograf se fixează la brațul și la mâna pacientului trădând astfel prin scriere emoțiunile de cari e agitat individul. Pneumograf înregistrează abaterile respirației aceluiași individ, iar sfigmograf, legat de mână, notează pulsul.

— **Catastrofă pe mare.** În una din zilele trecute s'a scufundat un vapor în apropiere de Alasca. Pe vapor călătoriau 300 de oameni, cari toți și-au pierdut viața în vaiuri.

— **Sir Conan Doyle,** vestitul scriitor al romanelor »Sherlock Holmes«, din cari am reprodus și noi traduceri, s'a cununat alaltăieri cu lane Leckie. Vestea aceasta a produs mare senzație, pentru că Conan Doyle a trecut deja vârsta de 48 ani.

— **Aduc la cunoștință,** mult on. public, că am deschis birtul „888“. Bucătărie foarte gustoasă, burgheză maghiară. *Vinuri curate proprii.* Bere de curte dela prima societate maghiară pe acții, pentru bere. *Un păhar 16 fileri, păhar mare 24 fileri.* Rugând părtinirea mult on. public, rămânem cu stimă **Répássy Pál.**

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor nostri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul până acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de întâlnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a-l sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— **Față frumoasă** nu putem avea decât numai prin folosința continuă Crema viorea (Ibolyka) apa de spălat viorea, săpun viorea și pudra viorea a lui Balla. Mai mult între anunțurile din ziarul acesta.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacămuri de argint. Oroloage de buzunare de aur, argint și oțal. Un departament separat se găsește abricățiuni de argint china de prima calitate. Grallert S. és fia, Arad, Piața Andrassy nr. 22.

— **În Arad,** strada Forray în palatul contelui Nádasy, orologierul și juvraul Zinner Vilmos vinde tot felul de oroloage și juvaericeale.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 20 Sept. 1907.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Oct. 1907 (100 klg.)	22.62—22.64
Secară pe Oct. 1907	19.14—19.16
Ovăs pe Oct.	16.08—16.10
Cucuruz pe Mai 1908	13.48—13.50

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907	22.54—22.56
Secară pe Oct. 1907	19.18—19.20
Ovăs pe Oct.	16—16.04
Cucuruz pe Sept. 1907	13.48—13.50

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul :

Grâu	
De Tisa — — —	21 K. 25—23 K. 20 fil.
Din comitatul Albei — — —	21 » 75—22 » 70 »
De Pesta — — —	21 » 45—23 » 90 »
Bănățenesc — — —	— » — » — »
De Bacica — — —	22 » 25—23 » 70 »
Săcară — — —	18 » 85—19 » 15 »
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 » 25—15 » 95 »
» de cvalitatea II — — —	15 » 55—15 » 75 »
Ovăs » » I — — —	16 » 50—16 » 60 »
» » » II — — —	16 » 10—16 » 40 »
Cucuruz vechiu — — —	— » — » — »
» nou — — —	13 » 50—13 » 70 »

BIBLIOGRAFIE.

1. »Abcdar ilustrat« scris pe baza metodei cuvintelor normale. Prețul 40 fil.

2. »Abcdar scris« pe baza metodei sunetelor vii. Ediț. II. Prețul 40 fil. Aceste scrieri au fost călduros apreteiate de distinsul profesor dr. Petru Pipoș.

3. »Instrucțiunea« metodică a metodei sunetelor vii 80 fil.

4. »Carte de cetire« pentru clasa a doua 36 fileri.

5. »Carte de cetire« pentru clasele 3 și 4 cu număroase ilustrațiuni. Prețul 50 fil.

6. »Carte de cetire« pentru clasele 5 și 6 cu număroase ilustrațiuni, cuprinzând și un curs de naturală. Prețul 60 fil.

Aceste sunt unicele cărți de cetire românești, cari cuprind material de toate obiectele de învățământ; prin ce se ușurează mult munca învătorului.

7. »Curs practic de limba română«, este la noi unicul curs complet, care cuprinde: »etimologie, sintaxă, ortografie, stilistică și literatură«. Faptul, că într'un an a apărut în două ediții, îl recomandă din destul. Prețul 60 fil.

8. »Curs practic de limba maghiară«, pentru clasele 1, 2 și 3, cuprinde: exerciții de cetire, intuițiune, gramatică, aritmetică și geografie. Ediț. II. Prețul 50 fil.

9. »Curs practic de limba maghiară«, pentru clasele 4, 5 și 6, cuprinde: exerciții de cetire, intuițiune, precum și elemente de gramatică, aritmetică, istorie și constituție, Ediț. II. Prețul 50 fil.

Recenziunea ministerială (Hiv. közlöny Nr. 10/1907) cvalifică de model și ca cele mai bune cărți practice, scrise după cel mai bun și ușor metod.

Aceste sunt unicele cărți pentru limba maghiară, scrise în conformitate cu prescrierile legii celei nouă de învățământ, din cari într'un an s'au epulzat 5000 exemplare.

10. »Elemente de Geografie și Constituție, cu număroase ilustrațiuni. Prețul 60 fil.

11. »Curs practic de Aritmetică«, pentru cl. 2, 3 și 4. Prețul 60 fil.

12. »Curs practic de Aritmetică și Geometrie, pentru clasele 5 și 6. Prețul 36 fil.

13. »Curs practic de Istoria Ungariei«. Prețul 40 fileri. Unicul curs scris după planurile acum în vigoare.

14. »Curs practic de Istoria naturală. Prețul 60 fil.

15. »Curs practic de Fizică și Chimie«. Unicul curs scris după noul plan. Prețul 50 fil.

16. »Curs practic de Economie«. Prețul 50 fileri.

17. »Carte de învățătură, pentru ultimii ani ai școlii poporale și pentru cursurile de repetiție economice. Prețul 1 cor. 50 fil. Acest manual a fost foarte călduros apreteiat de recenziunea însărcinatăului ministerial. Tab. de cetire 5 cor.

Aceste manuale se pot comanda dela Administrațiunea tipografiei diecesane din Arad, Battyányi u. nr. 2. Dela 10 exemplare în sus se dă 10 procente rabat.

Comloșul bănățean, 21 Iunie 1907.

Iuliu Vuia,
învățător-director.

Ultime informațiuni.

Alte zece luni temniță!

— **Condamnarea lui T. Păcățianu.** —

Cluj, 20 Septembrie. Azi s'a judecat la curtea cu jurați de aici procesul de presă, intentat redactorului »Telegrafului Român« T. Păcățianu, care pentru »Cartea de aur« a mai stat în Seghedin 8 luni. Jurații dând un verdict afirmativ, tribunalul i-a croit o pedeapsă de 10 luni temniță de stat și 700 coroane amendă.

Anunț. Candidat de avocat (și începător)

afliă imediat aplicare în cancelaria subsemnatului.
Cunoștința limbii germane preferit.

Dr. Valer Gaitia, adv.
Buziașfördő.

Ioan Philipovits
fabricant
de ornamente, steaguri bisericesti
steaguri pentru reuniuni și baldahin
VERSECZ.

Din cauze familiare
se vinde în grabă o
ospătărie
cu grădină, popicărie și cu tot aranjamentul

pe lângă preț redus.
A se adresa la administrație.

A N U N Ţ.

In Lipova sub nr. 1039 în mijlocul orașului numit: »Sub-duchene« e o **prăvălie**, cu 2 sobe, chindă, pod și podrum imediat a se da în arindă sau a se vinde.

IOAN MUNTEAN,
negustător

Import de cea mai fină cafea.

Căfele prăjite

prăjite zilnic și proaspăt în prăjitorul meu propriu cu vapor, din soiurile cele mai alese:

Cafea Cuba mărgea, ce mai fină, 1/2 Kgr. fl. 1.20
Amestec de Granada Nouă, 1/2 Kgr. " 1.—
" regal (Király Keverék) 1/2 Kgr. " —80
" Domingo 1/2 Kgr. " —70

Căfele brute.

Cafea Mărgea și Cuba, foarte fină, 1/2 Kgr. fl. 1.—
" Java de aur 1/2 Kgr. " —90
" Mocca, 1/2 Kgr. " —90
" Liberia, 1/2 Kgr. " —80
" Mărgea și Cuba, 1/2 Kgr. " —80
" Quatemala, 1/2 Kgr. " —90
" Santos, Mărgea și Cuba 1/2 Kgr. " —60

T e a.

Fărmituri, 1/2 Kgr. " 1.50
Kongo, 1/2 Kgr. " 1.50
Amest. reg. (Király kev.), 1/2 Kgr. " 3.—
Mandarin (veritabilă), 1/2 Kgr. " 4.—

Vânzare în mare și mic.

• • In provincia franco. • •

Cu deosebită stimă:

Wizner Benő,

negustorie de import de cafea și alte
din Fiume

Szeged, Kárász-utca 16.

== Zilnic cafea proaspătă prăjită. ==

„Laboratoire Cosmetique Matild”

Contra catharelor cele mai învechite a le

ofticeii,

mai folositor e decât ori și ce altele sirupul de brad Castillio. Alină tusa, încetează asudările de peste noapte, patentează apetitul bolnavului, încetează scurparea de sânge. Prețul unei sticle 2 cor. 40 fl. In casuri de tot grave și pilulile „Guajacolin” o cutie 4 cor.

47 Kgr. cântărea
di Dr. Gera Attila din Voloșanka, care din tuberculoasă s'a vindecat prin sirupul de brad Castillio și de sirupul Hypophosphat

s'a îngrășat de 120 Kgr.

pentru anemici, femei în galbinare, pe cari li doare foarte mult mijlocul spatelor, căror le slăbesc puterile la un lucru bagatel, pe cari consecvent li doare capul, slabilor cari doresc să se îngrășe și înțrească, cel mai bun medicament e „SYR HYPOPHOSPH. Co KUN”, recomandat de mai mulți medici. O sticlă 2 cor. 40 fl.

Epistole de recunoștință în schimbul timbrilor de trimetero pot da ori și cui.

Iată câteva:

On. Dni Kun István, farmacist în Hajduszovát. Vă rog a mi mai trimite o sticlă sirup de brad. Cu efectul celei lalte sunt deplin mulțumit. Cu stimă Nicolau Bogdan, paroch, Miclău-Lazur, u p. Drág-Cséke.

On. Die! Lucrurilor publicate în ziar nu le-am dat crezământ până acum, dar de când am comandat dela Dta siripul Hypophosphat, recunosc că și în cenușă se găsește mărgăritar. Ori și cui pot recomanda cu conștiința liniștita medicamentele Dvoastre. — Dzeu să te trăiască, ca să poți lucra pentru binele omenimei etc. Alexandru Gera, preot gr-or., conducătorul domeniului episc., Beiuș.

Fără mercuriu și plumb! Nestricăcios!

Doamnelor!

Dacă doriți o față curată, frumoasă și rumenă să-ții delatari pistrui, petele de ficat, so întrebuințați

CREMA-ALIFIA-**MATILD** 1 cor. 60 f.
SAPUNUL 80 fileri.
PUDRA 1 coroață.

Dacă nu folosește, prețul se retrimit!

Nu mai mor porcii!

Pravul de porci (scutit prin lege și sprijinit de stat) este o invenție epocală pentru economii. Cine o întrebuințează după îndrumările prescise: porcul scapă și de boala cea mai primejdioasă și că cele scrisă nu formează reclamă, mă îndătoresc se dau prețul pentru fiecare porc mort, dacă întrebuințând acest prav, porcul totuși o murit. — O cutie 2 coroane.

Se capătă

la farmacistul KUN ISTVÁN

laboratoriu de medicamente cosmetice

„Laboratoire cosmetique MATILDE” (intemeiat după modelul celui din Paris la 1895 în Budapesta)

HAJDUSZOVÁT 3a (lângă Debreczen).

Correspondență din România se recere în limba franceză sau germană.

Fabrica lui

Luca K. Alexievits,

pegătitor de haine preoțești

UJVIDÉK

Recomandă atelierul său asortat cu tot felul de recvizite și haine preoțești de îm-

brăcat în vremea slujbei în biserică.

Pregătește tot felul de icoane sfinte legate foarte frumos cu aur și mătășă. Pregătește steaguri, prapore, și altele. Icoana mormântului lui Christos îl face foarte frumos.

La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Prima Societate de Credit Funciar Român din București.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală că în ziua de 28 Septembrie stil vechu a. c., urmează a se ține licitație prin oferte închise și fără drept de supralicitare la sediul acestei Societăți, strada Colței Nr. 27, București, pentru vânzarea de veci a moșiei PISCUL RUSULUI din comuna Dagăța, județul Roman.

Intinderea totală a acestei moșii este aproximativ de 174 fălci, din care ca 70 fălci pădure, restul arătură, fânețe și imașuri.

Licitatiia va începe dela suma de lei 66,000.—

Garanția cerută la licitație este de 5,000.— lei în scrisuri funciare rurale.

Condițiunile speciale pentru vânzarea acestei moșii se pot vedea la sediul Societății în orice zi de lucru între orele 11 a. m. până la 6 p. m. Ele fac parte integrantă din contract.

Ofertele trebuiesc făcute pe formularele date de Societate, la care se găseesc alăturate condițiunile speciale de vânzare.

Vânzarea rămâne definitivă numai după aprobarea Consiliului de Administrație.

Directiunea.

Jfj. Szőke Ferencz

Intreprindere de țiglărie și placă.

Szeged, Petőfi Sándor-sugár-ut 83.

Aduc cu onoare la cunoștința on. public și a proprietarilor de casă, că în Petőfi Sándor-sugár-ut nr 88, am deschis

CANCELARIE:

de intreprindere de țiglărie

Toate lucrările de bransa aceasta: acoperirea caselor noi, reparații cu alt material, reparațiile acoperișelor stricate, le executăm punctual.

Cea mai mare intreprindere de felul acesta pe Alföld.

Planuri, oferte și modele, la dorință se trimit gratuit.

Cu stimă!

Jfj. Szőke Ferencz, interprenor.

Telefon 615.

Telefon 615.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

băcănیا sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru”.

Dr. Kuttn Alfréd

și-a deschis

cancelaria advocațională

în Arad,

strada Haszinger numărul 3.

Pentru cei ce pătinesc de surprăzură

Cea mai nouă invenție de bandăgiu ces. și reg. brevetat pneumatic cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul său alui KELETI!

Oprește surprătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latură 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoscătoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susțea de 25 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătesc pe lângă prețurile cele mai ofține, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce sufăr de dureri de oasă, închieturi, tuberculoză, boală englezească, reumă și gârbovire.

Lepători pentru pânteco și ciorapi de cauciuc pentru căreii și convulziuni.

Damele sunt servite de femei.

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

Cereți gratis și franco catalog provăzută cu peste 3000 figuri.

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

(În palatul claustrului ordului monahal „Szervita”).

Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u 14. — întemeiată 1878.

— Corespondența în limba română. —

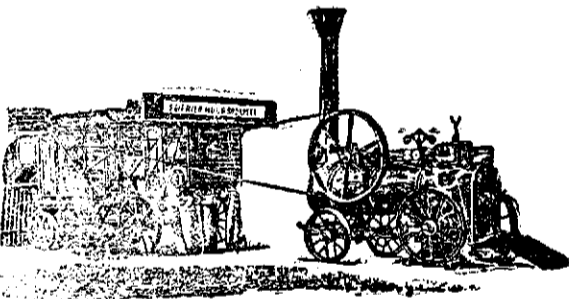
BASĂ SIGURĂ

ANDRÉNYI SEC ARAD

AROMĂ RECUNOSTIȚĂ
PROSPĂTĂ RECREATOARE ESPERȚILOR

SISTEM BOUQUET MĂRGELE
FRANCES MINUNAT ESELENT
TRADIȚIONAL MĂRUNTE

MANIPULARE ÎNGRIJIRE VINURI ALESE Vii
DE DE SPECIAȚIE CONSTIEN- CUGRIJE PROPRII
SPECIALITATE ȚIOASĂ MARE DE MODEL

Provisiuni de mașini cu vapor LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie în formă întrebuințată și cu dregere se pot căpăta pe lângă condiții de plătire foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e Balzamal Thierry

provăzută cu marca „Călugărița verde” sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiunilor de mistuire, sgârziuri de stomac, colică, cathar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu incuetoarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra” contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fl. cu porto. Bani se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregreda

lângă izvorul mineral de apă aeră Rohits Sauerbrunn. Depozite în următoarele apothece: în Arad la FÖLDES KELEMEN și la HAJOS ARPAD. Se află în deposit și la L. Vértés, Lugoș.

Atenție! Fac atenții mai ales pe revanzători să fie atenți la cumpărare și comandă la balzamal meu brevetat prin lege. În senzul §§-lor 23 și 25 se espun toți cei ce nu cumpără balzamal pregătit în apoteca mea, ea altui fals și care nu este provăzută cu brevela „Călugărița verde”, dar mai ales revanzătorii se pedepsesc cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăzpunzătoare de un an. Tot așa stă lucrul cu celelalte amestecături fără orice preț srigate în piețe, cari însă nu sunt bune numai pentru a stoarce și înșela publicul.

Dr. Vajda Iván

și-a deschis

cancelaria advocațională

în Arad,

în piața Andrassy nr. 17.

(Casa Reinhart).

Liferantul de lumini de ceară a diecezel catolice din com. Bihor și Silágy.

INTEMEIAT LA 1835.

Frölich Jozsef pregătitor de lumini de ceară

NAGYVÁRAD.

Recomandăm în binevoitoarea a onor. public, fabricațiunile sale de lumini de ceară, lu-

mini de ceară de I-a calitate bucată 4-80 Cor. II-a calitate 4 Cor. III-a calitate 3 Cor. — Tot felul de lumini mai mici, albe, galbene sau colorate. — Lumini de ceară pentru cununie, albe și frumos aurite părechea dela 5 Cor. până la 100 Cor. — Cea mai fină tămăie din Egipt, prima 2-40 Cor. secunda 1-80 Cor. terția 1 Cor. — Cel mai fin oleu destilat de flori în cano de tinichea indeosebi pentru biserică. Klgr. 96 fl. — Recomand luminile mele pentru altar, pregătite din steariu curat, ce nu picură și nu curg. Și cea mai bagatelă comandă o eșcut prompt, pachetare nu se compută și dela 5 Klgr. în sus expediția e francată.

Adjustat cu mini așcu putere electrică

Adjustat cu mașini cu putere electrică.

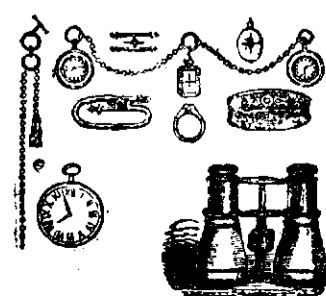

Sárga János

:: argintar și pregătitor de obiecte artistice ::
Kolozsvár, Mátyás király-tér 13.

Telefon nr. 354.

Telefon nr. 354.

Abundant provăzută cu obiecte de aur, argint și petrii scumpe. Pregătește tot felul de lucrări artistice: în aur, argint și altfel de lucrări de artă maginetră. — Schimbări de aur și argint, conform cursului zilnic. — Cu preț curent servim gratuit și franco.

Miere și ciară galbică cumpăr pe lângă prețurile cele mai mari.

HAINE pentru copii Blouse

Albituri pentru dame! **ȘORTURI!**

en gros — Export — en detail.

FRANK & BERG, Versecz.

„La Fortuna“. **Andrássy-ut (Casa proprie).** „La Fortuna“.

Cea mai mare casă de comerț de șorturi în Ungaria de sud!

Cea mai ietfină casă de comerț!

Oferă pe lângă magazinele colosale un mare asortiment pentru ales de articole solide și bine lucrate ca :

Șorturi, Albituri de Dame, Jupon de Cloth, Lüster și Flanel.

◆ Pe lângă prețurile de fabrică că ulmitor și recunoscut de moderate. ◆◆◆◆◆

Șorturi de băieți din pânză și „Cöper“.

Șorturi de Batist } albe, foarte drăguțe cu broderii, colțuri și croșetării, à 50 bani până la 1.20 cor.

Șorturi de Helveția de Batist, albe, toate pline de croșetării, o prelucrare admirabilă, foarte durabile, à 1.20—2.80.

Șorturi de dame » Reform « ! in prelucrare elegantă, foarte bună din „Cöper“ foarte bun și cu culoare veritabilă. 1.80—2.80 cor.

Jupon de Cloth in asortiment mare și mereu variat cu ajour și volante croșetate dela 2.80 cor. in sus.

Jachetele noastre de desupt Chloth și Șorțele se bucură de o mare, durabilă popularitate în public din care cauză am fost nevoiți a mări încă odată aceasta divizie de mărfuri.

◆◆◆◆◆ Revanzătorii primesc la dorință mustre. ◆◆◆◆◆

— Dacă nu se potrivește ceva, se poate trimite înapoi. —

Primim zilnic multe comenzi ulterioare și scrisori de recunoștință

Principiul nostru este : { Numai marfă nouă, solidă, facon eminent, material bun preț fix cu »Fortuna«.

Șorturi de copii mai mici din tot soiul de stofă cum : Cöper, Creton, Cloth, Lüster, Batist și Zephir.

Șorturi de fetițe, Facon „Reform Fortuna“, Forma apărută cu marcă. In prelucrare elegantă și eminent cusute.

Șorturi de dame in 130 de Facon-e dela 44 bani până la 1.30 Cor.

Șorturi de casă in două părți late și frumoasă cusute cu fir à 68—80 bani.

Șorturi „Cloth“ cu Volant și fir à 60 bani.

Șorturi de damă „Cloth“ in prelucrare cea mai elegantă cu peste 100 de Facon-e cu asortiment foarte mare și mereu variat à 60 bani până in 2.80 cor.

Astma

suferinzi de respirare grea cari nu pot dormi și să se culce, căci se înădușe, cine nu poate să se urce pe scări sau munți, căci le stă respirația, cari sufăr de batere de inimă, abea putând suferi căldura, pentru aceia adevărata mântuire vine dela praful Astma pregătit de dr. Némethy. La comandă se recere și etatea.

Un borcan 5 cor. La boale învechite, borcan dublu 9 cor.

Se poate căpăta numai în farmacia

Balla Sándor

Hódmezővásárhely.

Croitori de haine pentru domni și uniforme

Fábián és Blázsín, Arad

Deák Ferenc-utca „Vass-szálloda“ épület.

P. T.

Vă aduc la cunoștință, că am ieșit dela firma Schäffer Henrik, unde am fost croitor mai mulți ani și am intrat în tovărășie cu binecunoscutul croitor de haine de domni Fábián Sándor. Firma noastră

Fábián és Blázsín

e înscrisă pe cale legală. — Atelierul nostru e montat din nou modern, avem în magazinul nostru tot felul de stoffe moderne englezești și franțuzești, precum și stoffe din patrie, cari sunt din anul acesta, nu învechite în magazin. **Amândoi suntem specialiști în croitorie** și așa nu ținem măestru de croitorie și facem și pe calea aceasta economie, folosind cel mai bun material și avem la dispoziție lucrători buni, prin urmare lucrăm mai ieftin ca alți croitori, de ceea ce vă veți convinge dacă veți face o comandă de probă.

Dacă suntem chemați în provincie, ne ducem fără să socotim cheltuelile de drum, în cazul când putem conta la binevoitoarea comandă.

Cu deosebită stimă:

Fábián és Blázsín

confectionătorii uniformelor funcționarilor motoarelor și ai trenurilor unite Arad-Csanádi.

Fondat în 1868.

TEUTSCH GYULA

Prima fabrică din Brașov

de mașini, pompe de stins focul și tot felul de articole de alamă, institut pentru nichelare, magazin de biciclete, mașini de cusut și mașini agricole

Brașov, str. Bolonya-vasut Nr. 9.

- - PROSPECTE - -

despre pompe de apă trimite gratis și franco.

Telefon-Nr. 122.

Distins cu medalia de aur la expoziția universală din Timișoara în anul 1907.

Cel mai mare atelier de corsete al industriei casnice din Ungaria de sud.

LAMPÉL REGIN

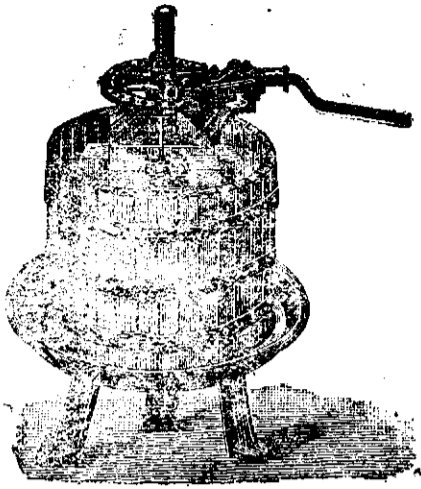
Temesvár-belváros Zápolya-utca 1.

Filiala : Szatmár-németi.

Depozite de modele pentru comandă : Nagy-Becskerek, Zilah, Gyulafehérvár, Lugos, Nagybánya, — Pétrozsény. —

Recomand corsetele mele după măsură, lucrate după industria de casă în atelierul meu facon și esecutarea cea mai modernă, precum și dreptiitoare corsete și bandage de pânțe tot așa și corsete pentru fâlii neproporționate lucrate, după precierile igienice. Se efectuează preparaturi, — curățituri și transformări. —

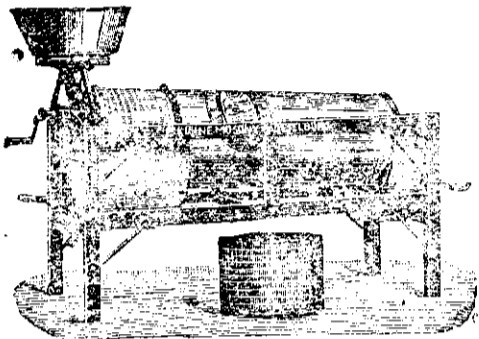
Kovács Soma și soțul, Arad

magazin de mașini de agricultură, de aranjamente diverse: speciale și pentru pivniță.

Reprezentanța singură a fabricantului KÜHNE E. din Moson.

Pompe de vin, site, mașini de vinărie, ciururi, mașini de ales neghina, pluguri sistem Sack, mași de sămănat originale

Drill »Hungaria« și de »Moson«. Recvizite de moară, unelte, țevi de gumă, fântâni.

AVIZ! Subsemnatul, cumpărând prima fabrică transilvană de casse de fier și oțel

priv. ces. și reg. a dlui G. Öszy, îmi iau voe a aduce la cunoștința prea on. public, că în fabrica mea se ecsecută tot felul de

CASSE și după toate mărimile din cel mai bun material posibil. Cassele de fier și oțel panțerate se ecsecută după cele mai nouă sisteme engleze și americane sigure contra focului și spargerei pentru care dau deplină garanție.

Atrag atenția onor. public interesat a nu confunda fabricatele mele cu alte fabricate, făcute din material s l a b și prin urmare fără valoare.

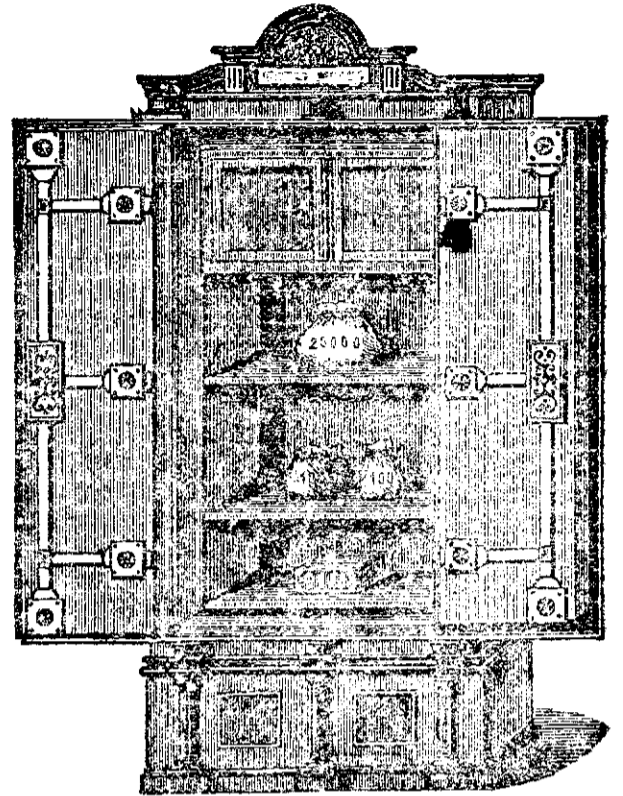
Rugând pe prea on. public pentru binevoitorul sprijin, semnez
cu distincție stimă:

E. Purece

fabricant de casse

SIBIU (Nagyszeben), Rosenangergasse nr. 9.

■ Cataloge de prețuri la cerere gratis și franco. ■

IULIU ERŐS

SIBIU (NAGYSZEBEN).

Noutăți în toate soiurile de orloage, juvaere, articoli de aur și argint, cadouri de nuntă și bottez, inele de fidanțare gata, cercei, lanțuri de orloage, brățare, utensilii pentru biserici și masă, obiecte de lux de toate soiurile în aur și argint.

Fiecare obiect de aur sau argint e examinat oficios și proba oficioasă vizibilă exact, afară de aceea se garantează în scris, că obiectul e veritabil. Trimitere numai cu rambursă.

Prețourile ilustrate la cerere gratis și franco.

Dulapuri de gheață

pentru

restauratori, măcelari și particulari

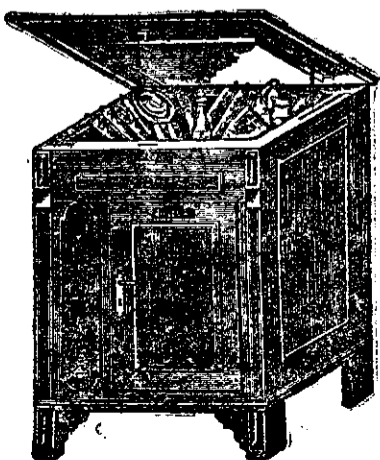
cu o întocmire practică și în ediție de gust, se poate procura cu prețuri moderate.

==== Cataloguri gratuit. ====

Fabrica de dulapuri de gheață a lui

WIESEL ADOLF

Budapest, VI., Váci-körut 47.

Telefon nr. 373.

Telefon nr. 373.

INTREPRINDERE ROMANEASCĂ.

FRĂȚII BURZA

fost firma Hartmann Samu
ARAD, BOROS BÉNI-TÉR Nr. 1.

Avem onoare a aduce la cunoștința P. T. public, ca preluând prăvălia de fer și coloniale ce a susținut în Arad de mai multe decenii sub firma HARTMANN SAMU, o conducem ca firmă înprotocolată sub titlul

FRĂȚII BURZA

care ne-am stăruit pe baza cunoștințelor câștigate de nou a o aranja cu toate necesitățile timpului prezent, unde se află mare deposit de fer, instrumente, ferării, cuptoare, fântâni, pompe, vase de fer, mai de parte mare deposit de mașini economice, pluguri, graji, — mare asortiment de puști și recușite de vânătoare, cât și prav de pușcă etc.

În urma legăturilor noastre, suntem în plăcuta poziție de a satisface tuturor comandelor ce aparțin acestei branșe, drept ce rugăm sprijinul prea onoratului public, semnând

cu toată stima:

Frății Burza.

Eu am fost urâtă!

O fată română de tot frumoasă povestește, care altcum avea o înfățișare plăcută, numai pielea feței îi era necurată, plină de spuzături, bureți, pete de ficat, buburuze, cea ce era așa de respingător, încât se simțea nefericită.

A făcut probe cu tot felul de leacuri de înfrumusețare; e drept, că petele, bureții deveniră întrucâtva mai palizi, dar n'au trecut de tot și pe lângă aceea a și plătit amarnic probele aceste, pentru că fața îi devenise gălburie, începuseră a o dorea dinții și capul, urechile îi sunau și i s'au ivit alte multe năcazuri. Se înțelege de sine, că a încetat cu probele, dar atunci i s'au ivit de nou trate necurățeniile feței, încât ea a fost acolo unde a început.

Era aproape să disperate. Însă ce vrea bunul Dumnezeu, în cale se întâlnește cu o fată de tot frumoasă, care îi grăi; și a recunoscut-o, că e prietenă vechie de a ei, pe care n'a văzut-o, de trei ani, dar pentru aceea n'a cunoscut-o, pentru că atunci era cu mult mai urâtă decât ea.

Cași cum i-ar fi căzut o peatră de pe inimă. Deloc începu a o întreba, ea prin ce a devenit atât de frumoasă ca roza la față.

Prietenă i-a răspuns: „Draga mea, am încercat de toate, dar pentru-aceia coloarea frumoasă a feței am să o mulțămesc numai CREMEI IBOLYKA (viorea) alui BALLA. Am văzut între anunțuri atât de des crema aceasta deosebit de odorată, fără unsoare și pe deplin fără stricăciune, încât am încercat, dar mi-am propus, că dacă acesta nu-mi va folosi, nu voi mai încerca nimica. Și eată, ce efect! Și tu vei fi așa, dacă o vei folosi-o timp mai îndelungat“.

Și-a și comandat deloc 4 borcane de Cremă viorea veritabilă a lui Balla, 2 sticle de apă viorea veritabilă și 2 buc. de săpun viorea alui Balla.

Deja după câteva zile a observat o îmbunătățire, petele uricioase deveniră mai palide, se răriră, și după o folosință de mai multe săptămâni au dispărut; devenisă atât de frumoasă, încât acum o poate spune cu drept: „Eu am fost urâtă!“ Ear de atunci recomandă cu toată căldura crema aceasta prietinelor dânsiei, dacă ceva necurățenie li urăște fața și dacă vor, să aibă coloare vie de tot frumoasă și să o păstreze pentru tot de-a-una.

De folosit sunt: Crema veritabilă Viorea alui Balla, apă de spălat Viorea alui Balla, pudra de dame Viorea alui Balla, prețul fiecăreia este câte 1 coroană. Prețul săpunului Viorea alui Balla e 60 fl. De vândut împreună cu avizul de folosință exclusiv numai în farmacia lui Balla Sándor în H-M-Vásárhely, Kossuth-tér 3 și nicăiri într'alt loc

EA băgăm seamă la numele „Viorea“ (Ibolyka) care este scutit de lege.

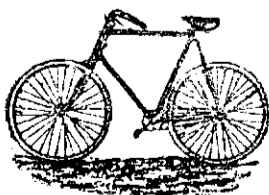
Pe lângă trimiterea anticipativă a sumei de 3 cor. 60 fl. se trimite franco 1 borcan de Cremă, 1 sticlă mare de apă de spălat, 1 bucată de săpun.

NEMECSEK VINCZE Szeged

Valéria-tér (palatul dr Goldschmidt)

Au **biciclete** cele mai bine sosit fabricate.

Mă rog a-mi visita depositul, este isvorul cel mai bun de cumpărat în părțile constitutive și **șumi**, email luciu și nielatură cu preț moderat, **mașini de cusut SNER** și mașini pentru măiestri. În atelierul meu mechanic fac tot felul de articli de bransă aceasta și anume: **puști**, mașini grăitoare, mașini de brodat, utensilii artistice pentru ingineri și medici, lucruri de arthopedie și de tehnica electrică, telegrafuri de casă și orice fel de transformări.

Se pot cere și solviri în rate.

MOȘTENITORII LUI TAGÁNYI ISTVÁN ȘI KISJOLSVAI SZABÓ ISTVÁN

proprietarii de vii de deal

și vind

VINURILE

din regia proprie exclusiv de
Mădierat, Miniș și Barațca,
vinuri albe și roșie de masă,
de desert (aszu)

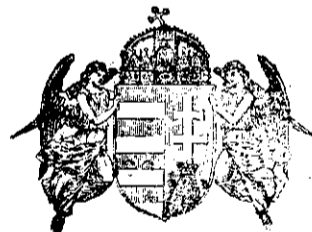
în Arad, strada Batthyányi nr. 24

în localul anume aranjat pentru acest scop și le espediază în butoie sau buteli în loc sau în provincie.

Catalog specificat de prețuri se trimite la dorință imediat.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA
DE CLOPOTE

Fabrica de scaune de fer pentru clopote - alui

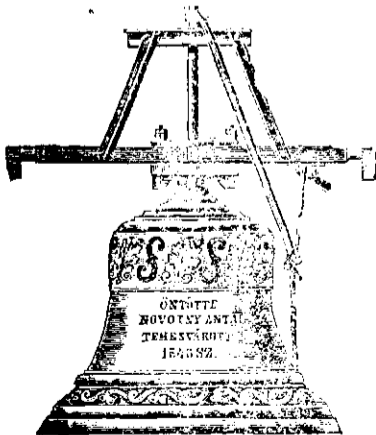
ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rinduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toate de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu
ARAD, Piața Libertății
 lângă edificiul teatrului vechiu.
 Aur și argint călcat cumpără
 pentru prețul cel mai mare
 de zi, ori schimbă pentru alte
 obiecte de aur și argint.

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința On. domni preoți și comuni bisericești că în atelierul meu

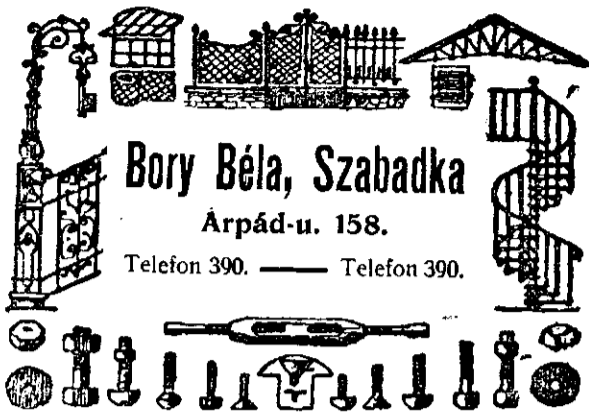
fac haine bisericești,
 haine pentru preoți odăjdii, steaguri, prapori, haine pentru diaconi și îmbrăcăminte albe pentru băeți etc., cu prețurile cele mai ieftine și prompt.

Așteptând sprijinul DV. sunt cu stimă:

Stefan Radonits

KIKINDA,
 strada Sârbească No. 2455, în apropierea poștei mare.

Primul fabricant de instrumente și mașini de vînterie din Ungaria de Sud

Bory Béla, Szabadka

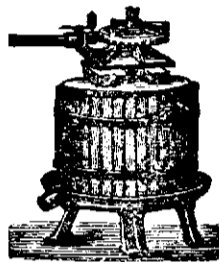
Árpád-u. 158.

Telefon 390. — Telefon 390.

Primesc comande de tot felul pentru zidărit, lucrări de artă și mașinărie, aranjare de apeducte și sonerie cu electricitate și repararea acestora, mai departe pregătesc

mașini de vinărit

amintite ca: pompe de vin, scule de bere, instrumente pentru punerea dopului, stupșuri, PRESSE DE VIN, ZDROBITOARE DE STRUGURI, etc. și repar aceste stănd bun pentru reparație. — Pregătesc apoi tot felul de țesături de sârmă la cuște de găini, la grădini zoologice, la îngrădituri de vii.

Cu prețurile cele mai moderate transportez mașini de țesut sârmă, cuptoare maces automate și mașini după cele mai noi sisteme.

Ținta mea principală e să câștig încrederea comandatorilor, clienților mei și pentru viitor.

Servesc bucuros cu un plan de buget, cu preț-curent.

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Palatul Neumann

Stofe de prima calitate englezești. In special

Croitorie pentru preoți. Reverenzi, pardesiuri și alte haine la comandă ori gala.

Își recomandă bogatul magazin care este primul în Arad.

— — — Prețuri moderate. — — —

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de frumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fl.

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de pân' acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fl.

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucată 70 fl.

De vândut în laboratorul chemical a lui **Temesváry József, apotecar SZEGED, Petöfi Sugár-ut** și la **Töök József, apotecar, Budapest, Király utca.**

Un talp bere de curte 9 cr.
 O halbă 14 cr.

Avis!

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că

berăria orășenească de sub teatru

am luat-o în arândă

și acea voi ajusta conform tuturor recerînțelor moderne. Din ziua aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kőbánya a primei societăți ungurești pe acții așa numită

BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cnina pe lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor moderne.

Cu deosebită stimă: **Kánya Géza.**

Un talp bere de curte 9 cr.
 O halbă 14 cr.

Avis!

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferești de biserică, pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbuitor de artă și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Pân' acum s'au făcut în atelierul meu fereștrile bisericilor romano-catolice din **Bács-Almás**, a celei din **Nickine**, din **Grediște**, **Bácskula** și **Bodajk**, a celei greco-orientale din **Ujvidék**, la cari mă provoc, ca și la parohii, cari au lucru distins din parte-mi.

Inștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din loc și jur, că în locuința mea din **strada Bercsényi, nr. 8 Arad** efeptuesc tot feliul de

planuri de zidărie

pe lângă prețurile cele mai reduse.

Insemnez că în urma praxeii mele continue de 32 ani, mă nizuiesc ca în totdeauna să câștig îndestulirea onoratului public doritor de a zidi. Nu sunt membrul nici unei societăți și tot feliul de zidărie o efeptuesc cât mai curând.

Cerând sprijinirea, sunt cu profundă stimă:

Horváth József, măestru zidar.

Lösch József

fabrică de mașini de agronomie

BÁCS-TOPOLYA

Recomandă

mașina de sămănat **HUNNIA** cu două rânduri.

Fabricație ungurească!

Poftiți și cereți inviațiuni asupra prețurilor.

Vindecarea deplină a boalelor secrete!

Să nu pregete nime într-o chestiune atât de gîngășă să se prezente odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât adânc de ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestui examen poți cu siguranță afla și calea pe care ai ajuns la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marca de răspuns După încheierea curei, au la esce scrisorile se ar dere expresă se retrimite.

Un astfel de leucitor și curățitor e institutul special al drului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștiințioasă capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curată sângele bolnav, nervii ise întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinur.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Palócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metodel seu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate boalele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boala de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secrete femeiești. Pentru femei e sale de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă însuși dr. Palócz (dela 1 ore în. a până la ameză).

Adresa: Dr. Palócz medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 272

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin izvor de a procura mobile e în TIMIȘIORA.

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru miresc, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc., dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard după desemne date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plă-tibil în rate lunare.

In așteptarea comandelor, rămân cu deosebită stimă:
FORMAYER ALBERT
fabricant de mobile în

Temesvár Oravicza
Nyárváros, 3 király-u. 6. Fő-utca.

Inchiriere de hotel și ospătărie

Incunoștiințez onoratul public din loc și jur că am închiriat

hotelul și ospătăria

„PROKOPECZ”
de lângă gară,

pe care o conduc mai departe. Deoarece năzuința mea e ca onorații mei oaspeți să fie totdeauna mulțumiți, cer sprijinul și păr-tinirea tuturor.

Horváth Sándor
hotelier și ospătar.

Pártos Fivérek

mechanic de cumpene și măsuri atmosferice
BUDAPEST, VII., Barcsay-u. 6.

Gătește măsuri at-mosferice în deose-bite chipuri și con-strucții pentru apărarea de aburi de apă, mă-surătoare pneuma-tice (pneumometre), hidro- și pirometre. Măsuri elastice, in-velatoare, termometre

Primesc reparaturi cu garan-ța de un an. Comandele din provin-ța le efectuec punctual și prompt. Ceasornicele de con-trolă le reparc cu ga-ranță de 3 ani.

Prețuri curente gratis și franco.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.
Arad, în piața Szabadság nrul 20.
(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.
Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze.

Mare fârg de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!
Comande din provincie se efectuec la moment.

Cel mai mare galonar de mobile și podobe femeiești din țară.

Özv. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

SZEGED.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de co-voare, nasturi de pla-pomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Haas Lajos,

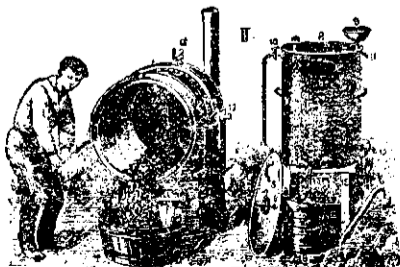
măestru-lucrător de aramă,

Budapest, VII., Dohány-utca nr. 34.

Instrumente de fabricare de spirt, cog-nac, liquer, țuică și in-strumente de a condensa a-cestea.

MARE MAGAZINĂ.

Tot felul de instrumente și lucruri necesare la fabrici. — Vase de aramă roșie pentru ho-teluri, birturi. Vase de fert cafea, vase de spălat curățit.

Prețuri ieftine.

In Arad, str. Boros Béni 6 s'a deschis magazinul

prod. selor de zidărie ale întreprin-zătorilor zidari din Arad.

în magazin se află totdeauna pe lângă pre-țurile moderate: var, țiment, țigle, hâr-tie de cătran și alte materii de zidit.

Cancelaria de planuri și întreprindere.

Skudler-ter nr. 5.

TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS

prăvălie de haine pentru domni, băieți și copii

T. N. N. W. M. I. O. H.

franco

La comanda de 6 borcane le trimite porto cente mari. La cei ce s'a angajașă s'o vândă să dau pro-cosia I corană.

Un borcan cu esplanșia cum trebuie folosită, în decurs de opt zile, fără dădere.

care depărează băutura cu rădăcină cu tot neîntrecut în timpul prezent,

Crema pentru bătauri

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mînat sau cu motor să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

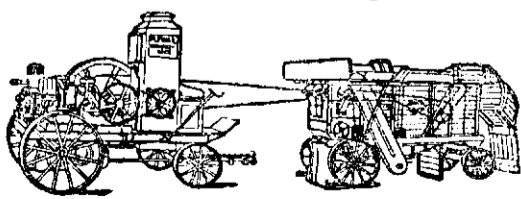
Arad, strada Weitzer János, (Palatul Minorităților).

unde se află biciclete de toate felurile cu prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac punctual. — Mașini de cusut se află în ma-gazin permanent. Condițiuni favorabile pentru plată în rate.

Numai adevăratele

motoare și locomobile, PLEWA'

au cea mai ieftină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e computată cât viața unui om. Consumțiunea pe oră 2-3 sileri oleu ne-cultivat, benzin sau gaz.

Catalog și preliminar gratuit. — Condițiuni, solvire foarte avantajoase.

Adresa: Dénes B. motorspecialista
Budapest, V., Lipót-körut nr. 15.

Vă rog să fiți cu băgare de samă la adresă și s'o păstrați.

Telefon 555.

Adresa telegrafică: Reppmann, Arad

Atelier de arhitectură alui Reppmann Gyula

architect.

Cancelaria de arhitectură și întreprinderi de zidire:

Cancelaria filială:

ARAD, Weitzer János-u. 13
(peste drum de poșta principală).

Cancelaria principală:

BUDAPEST
Baross-utca 46.

Primește tot felul

de lucrări de birou în cadrul arhitecturii.

Planuri în stilul cel mai modern, precum și planul cheltuelilor, se angajază la prețuri ș. a.

Servește tot felul de lămuriri pe terenul arhitecturii.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și execuții: Pentru prevedere cu apă și iluminare precum și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDŰS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad

ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmetici franțuzești și englezești.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrásy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, întreprindere de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).

Slănină maghiară de prima calitate afumată, sărată, grosă și albă ca zăpada. Se manipulează curat, igienic. Greutatea unei părți e dela 35 până la 70 Kilograme. E foarte bună pentru servitorime de țară, muncitori, secerători și la tot felul de lucrători. Prețurile sunt foarte moderate. — Afară de aceasta:

Cărbuni pentru treerat, olei și unsoare de mașină.

Cânepă de prima calitate și sacuri și pânze foarte bune.

Oleiu de trăsuri.

Gunoiu artificial pentru îngunoirea terenului de toamnă.

Materie de zidire.

Sare, sare de vite în presă și formă de praf.

Teate acestea sunt spre cumpărare la

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet — în Arad.

Și membrii cari nu iau parte din reuniune, vor fi serviți în modul cel mai bun pe lângă prețurile cele mai moderate.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spirtul Reuma

încercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Am onoare a aduce la cunoștința on. publică că am deschis

în Arad, Nagyvárad-ut nr. 3.

un atelier de pantofărie

care corespunde epocii moderate.

Studiile mele făcute prin orașele multe din străinătate mă aduc în plăcuta poziție de a lăsa prea stimaților mei clienți cele mai cu gust și frumoase opere pe lângă cele mai moderate prețuri.

Pun mare pond și de tot felul de renovații. Pentru comande rog cu toată stima:

Wagner István, pantofar

Pentru bărbați și femei

în caz de curgere acută și cronică medicamentul cel mai sigur este

capsulele Sanid

lucru adevărat deja. O cutie (100 bucăți) costă 6 cor., alăturându-se și o broșură privitoare la folosire. Cu mandat poștal.

Pentru slăbire și impotență, singurul medicament sigur sunt capsulele de putere ale lui dr TIMKÓ. O sticlă 10 cor. Trimite

Farmacia „Magyar Király“

Budapest, V., Marokkói-utca 2. Tr.

Doamnelor!

CREMA LOTUS este cea mai bună și mai nestrăicătoare alifie pentru înfrumusețare, întrebându-se atât ziua cât și sara. Delătură totfelul de pete, precum: pistrui, pete de ficat, casuri și buburuz, beșicături și prechiuguni.

Fața primește o culoare frumoasă și curată.

SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are miros plăcut și se poate întrebuița și fără cremă.

PUDRA DE FLOARE LOTUS în culoare albă, roză și galbină. Pregătită după metoda americană, un mijloc de înfrumusețare înafetiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor mai în etate, pentru că delătură încrețiturii și redă o față tinăra.

Prețuri: Crema Lotus Cor. 1.—
Sapunul „ „ „ „ „ 1.—
Pudra de floare Lotus, flacon mare „ 2.—
„ „ „ „ flacon mic „ 1.—

Magazinul principal: în grănația de pălării pentru doamne:

A „Párisi nőhöz“,

— SZEGED, Iskola-ut 13 sz.

Comande din provincie pe lângă rambursă. Vanzătorilor prețuri scăzute.

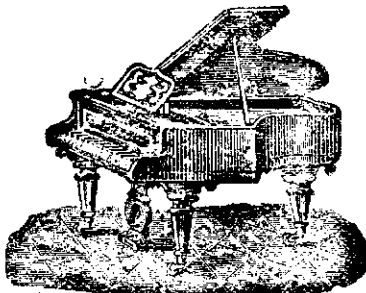
Permis prin decretul ministerului de interne, nr. 41.994.

KOMÁROMI N. UTÓDA

Risko Alajos

Debreczen, Hunyadi-tér 11.

În marele magazin de pian și instrumente muzicale ține tot felul de pian de calitate cea mai bună, cimbale și tot felul de instrumente cu coarde și de alamă, precum și tot felul de părți din cari se compun instrumentele, coarde veritabile de Roma.

Se angajează să acordeze tot felul de pian și să le repare, așa în loc ca și în provincie, cu cea mai mare pricepere specială.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de ghiată l'am primit cu mulțumire; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de masea, la durere de stomach, la durere de înțepentrea gâtului și odată la durere de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minutul **Spirit de ghiată** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul **spiritului de ghiată.**

A tkár Bander Gábor, măsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e laudat **spiritul de ghiată.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimite franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe poștă numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Fondat la anul 1892.

KAULICH ETEL

BUDAPEST numai IV., Szervita-tér 5, félem.

demulțorii decorat, cel mai vechi și mai plăcut

atelier de corsete

în care se confecționează corsete reform nevătmător sănătății, în față drept, stomacul îl lasă liber, toașa și susțințoarea de piept, strângătoarea de foale și de șolduri, susțințoare de spate, precum și corsete ortopedice după moda irecentă și solide pe lângă prețuri

moderate. — Cataloguri ilustrate și îndrumare pentru luarea măsurii așa în loc ca și în provincie se trimite gratuit cu porto franco.

Rușăm a observa firma!

Cumpăr

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbăteșii folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim“, dulap de ghiată, unelte de călărit, hamuri, puști și fere vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luate, 500 bucăți de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 fiorini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Arpad-tér nr. 5 în colț (în casa bisericeii izraelite)

După corință merg și acasă și în provincie chemat prin'o carte poștala.

Cu toată stima IULIU HERZFELD.

Prăvălie nouă! Fischer Mór Prăvălie nouă!
ARAD
Piața Andrassy 20.
(Palatul Fischer Eliz.)

Magazin bogat asortat de cele mai bune articole de porțelan

sticlă,

LĂMPI

RAME,

argintărie-china și alpaca

obiecte de lux și tacămuri.

Jucării de copii. Păpuși.

TRUSOURI DE MIRESE.

Cel mai bun isvor pentru obiecte de ocazie și cadouri.

Rame din cele mai frumoase, se pregătesc repede și punctual.

Serviciu prompt și cu atenție!

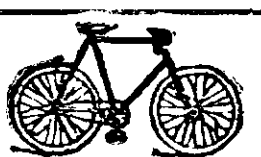
Dela mine se pot procura mașini de cusut, economice și biciclete

cu prețurile cele mai reduse și

pe lângă solvire în rate.

Atelier reparator mechanic. Reparări se efulțuesc grabnic și punctual și în provincie.

Falk Imre,
Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 30.
Széchenyi-tér 39.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier
Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțal, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor.
" " " lemn " 7 "

PRĂVĂLIE DE FLORI

a lui **SCHVEFFER EDE**
ARAD, palatul Minorităților.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Execuție:

buchete și cununi după gust
pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== **Serviciu prompt.** ==

1902. La expoz. agr. din Pozsony: I med. de aur. — 1901 expoz. Timișoara, I diplomă.

PRESSE DE VIN

Cele mai nouă și sistematice presse de vin „Kossuth”, „Kinesem”, „Hegyalja” și „Acelor-ös” pentru viticultura maghiară.

Cele mai nouă sistematice **== presse cu site duble ==** pentru pressare mare

Calitate superioară: mustul nu atinge niciodată părțile de fier! Manipulare simplă! Mari puteri dezvoltate! Tököl-ül se va putea lua într-o bucată și deodată afară! Un om e suficient la manipulare.

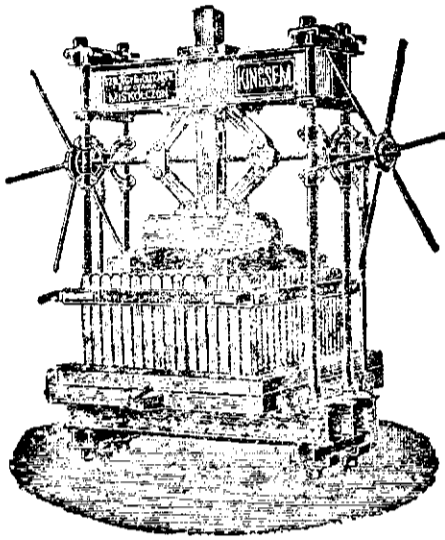
Zdrobitoare de „Villám”, cele mai nouă mașini centristruguri și de boabe „Villám”, fugale de boabe și zdrobit.

SZILÁGYI ÉS DISKANT
fabrică de mașini, Miskolc.

CATALOG
DE PREȚURI
GRATIS!

Pressele noastre de vin se pot vedea în hala de vin a expoziției din Pécs.

sub. la expoziția din Orlea-mare I premiu cu diplomă.

1902 expoziție de vinuri: Eger I. premiu, med. de aur și diplomă.
— — Prețuri ieftine! — —

O păpușă pentru probă
numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătitorul de păpuși de probă

VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körut 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! **▶▶** Reparare de păpuși!

== Vânzare en gros și en detail. ==

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT ȘI CAFENEA. — În centrul orașului.

Központi Szálloda — Hotel Central

Telefon 391.

ARAD

Telefon 391.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Luminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări franceze și ungurești.

Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomodate pentru diferite soci-tăți sunt la dispoziție în toată vremea.

SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. — Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprijinul on. public îl cere cu toată stima

Ronai János, hotelier.

Serviciu escelent!

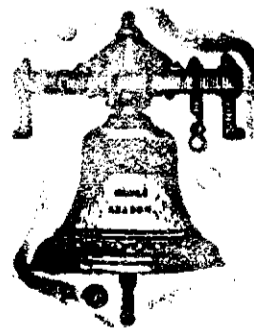
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și acelui-așt clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% al greutatea metalului.

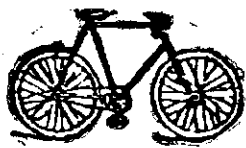
Recomandă tot-odată clopote de fer- ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se elatine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

**Fempel E.
Pancsova.**

Esperiază tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e. : garnituri de îmblățit, ciure, grape, tăietori de tulei, mașini de sfărâmat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHN**.

In atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, precum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate.

Mașini ^{pen- tru} stropirea viilor și arborilor

Construite de oameni specialiști distinși întrec atât în privința lucrării, precum și a durabilității orice fabricate de pân'acum. Nu face risipă în materie și e ușor de manut de către oricine.

Un stropitor foarte tare făcut cu totul din aramă, supus probei, **trimitem de bucata cu preț de 45 coroane.**

La comanda de odată a 10 bucăți un scăzământ de 5%.
Pentru fiecare bucată 5 ani garanță, se pot comanda exclusiv la noi fabricanții.

Prețtim orice fel de cazane de orice sistem pentru fierberea rachiiului, cu aparat de recorie după plac, sau după sistemul inventat de noi, prin care câștigăm cu 200% mai mult rachiu și mai gustos decât pân'acum. La comandă trimitem câșdări pentru licitare sau de orice fel.

Lucrările de aramă le efectuim iute și punctual.

La comande ne rugăm dacă se poate a ni se trimite desemnuri și măsuri.

Szijasrtó Testvérek, arămari

depou pentru fabricare și raparaturi de stropitoare în Kecskemét.

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale de recunoștință adevăresc, că contra durerii de

muschi, rupere
și la alte dureri porvenite din răceală
unicul medicament mântuitor și de dureri atinăteri este
Spiritul vin galic de sanatorium a lui Fábian

Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cottul Békés)
in comande de 30 fl., 1 cor. și de 2 cor.
Comande prin postă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

Cea mai bună

Harmonică

— din lume —

să poată căpăta cu prețurile cele mai eftine în
depositul de muzicalii ungurești a lui

REMÉNYI MIHÁLY

Budapest, Király-utca 58. tr.

Mare magazin de violine, cimbalme, instru-

mente de suflat
din lemn și
aramă, har-
monii și forte-
— plane. —

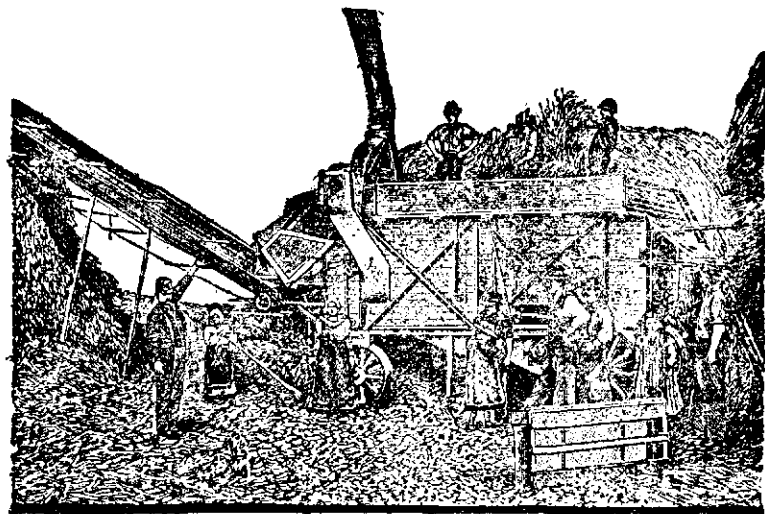
Reparări și renovări se execută de măe-
striei specialiști repede și cu preț moderet.

Inzestrarea orchestrelor muzicale cu instrumente pe lângă
cele mai eftine prețuri de fabrică.

Dobe pentru sate și cornuri de suflat.

Pentru fiecare instrument muzical să se ceară catalog se part.

Export in mic și mare in toate părțile lumii.

Harfmann Jakab

fabrică de mașini de economie

UJVERBÁSZ.

Recomandă renumitele sale instrumente noi

de absorbarea pravului

de mașini de treierat.

Poftiți si cereți ofert de preți.

Concesiune ungurească.